

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LX. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2004. JANUÁR 15.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

1.

KÖZOKTATÁSUNK SODRÓDÁSA

Szilveszter előtt egy nappal, az elmúlt év utolsó közoktatási híreként regisztrálhattuk, hogy az óvoda- és iskolabezárások okait vizsgáló parlamenti bizottság befejezte munkáját. A tanév elejétől működő 8 tagú bizottság (4 kormánypárti, 4 ellenzéki képviselővel) letette jelentését az Országgyűlés asztalára. Nem sikerült azonban olyan dokumentumot létrehozni, amely a bizottság egységes álláspontját tükrözi. Kitaratóan követve a magyar parlamenti hagyományokat, külön kormánypárti és külön ellenzéki megállapítások és javaslatok születtek. Úgy látszik, hiába küldtük el újrólévi jókívánságként ősi mondásunkat: „*Adjon Isten egészséget, magyarok közt egységet!*”, nem hatott. Akárcsak a NAT felülvizsgálatának vitája során megfogalmazott felhívásunk – „...*a magyar közoktatás jövőjéért felelősséget érző szervezetek felszólítják a parlamenti pártokat arra, hogy a szakmai megegyezéseket, ajánlásokat figyelembe véve, állapodjanak meg az oktatáspolitikai alapvető kérdéseiben mind a tartalmi, mind a jogi szabályozás, mind a feltételrendszer tekintetében*” – süket fülekre talált. Ennek kapcsán a parlament oktatási bizottságának elnöke, János György is hiába kezdeményezett négypárti megbeszélést. Máig sem jött össze a csapat.

Naív pedagógusok! – legyintettek többen a honatyák közül –, nem értetek ehhez; a politika nem így működik. Pedig a jámbor tanítók, tanárok újra és újra úgy vélekednek: az oktatás stratégiai ágazat, és nem sodródhat a kormányzati ciklusok zátonyos partjai között, az ellenzéki és kormánypárti csatározások hullámain. Gyermeteg ártatlansággal hangoztatják tapasztalataikat: ha egy értelmiségi (legyen akár közülünk való is) politikussá válik, megszűnik értelmiséginek lenni. Elveszti józanságát, önállóságát, valóságérzetét és még sok mindig mást. Viszont rafináltabbá válik, és személyiségi jegyeiben torzul. Minderre természetesen a pedagógusok is legyintenek, csak más módon.

Nézzük, vizsgáljuk meg a közoktatás néhány távlatos problémakörét az iskolafenntartással, -bezárással kapcsolatban. Valóban nem lehet a tényeket azonos módon értékelni, a megoldásokban egyetérteni?

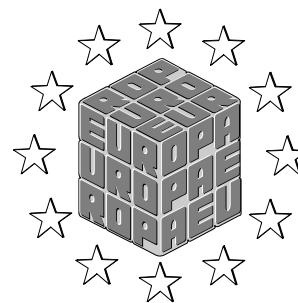
A demográfiai viszonyok, adatok önmagukért beszélnek. (Bár e területen is hallhattuk – akár a bizottság ülésein is – az ellenzéki és kormánypárti nézetkülönbségeket.) Az általános iskolai tanulók létszáma 1980-ban 1.198.896, 2000-ben 957.850 volt. E tanévben 911.240, 2006-ban pedig már csak 831.000 gyermek ül az általános iskola padjaiban. 1990-ben 125.679 gyermek született, 2002-ben pedig 96.804, és ennél 36.029-el többen haltak meg. Ha ez a folyamat tovább folytatódik, alig fél évszázad múltán már csak 8 millióan leszünk, és iskoláink egy részét nyugdíjasotthonná alakíthatjuk át. Nagyon is időszzerű tehát a népesedéspolitikai program megalkotása, amely talán kivételesen kormányzati ciklusokon áthúzódó mű lehet, hiszen 2001-ben álltak neki, és remélhetőleg széleskörű, konstruktív társadalmi és négypárti (?) vita után ez év tavaszán kerül a kormány elé. A megvalósítása pedig több évtizedes következetes, töretlen lendületű munkát igényel. (Vagy az ebben való reménykedés is csak pedagógus naivitás?)

Lesz-e ehhez szükséges nyugodt társadalmi környezet, kiszámítható és tervezhető jövő? Javulnak-e a gyermekvállalás feltételei, s ezáltal a születési arányok? Többek között ezekre a kérdésekre kell megfelelő válaszokat adni. Megszületik-e a második és harmadik gyermek azokban a családokban is, amelyek megfelelő feltételt és gondoskodást tudnak biztosítani a felnövekvő nemzedéknek? – kérdezik a pedagógusok. Hiszen tudják, nap nap után tapasztalják, hogy a csökkenő gyermeklétszám mellett egyre nő a hátrányos helyzetű tanulók aránya, akik mögött nincs vagy alig van olyan családi háttér, amelyre az iskola támaszkodhatna. Hiszen a magyar közoktatás kudarcai mögött ezek az okok is keményen ott vannak. És akkor még nem beszéltünk a halmozódó fenntartási gondokról, a gyermeklétszám-alapú finanszírozásról, amely a demográfiai folyamattal párhuzamosan a közoktatásból permanens tökélevonást hoz, és leginkább a hátrányos térségekben rontja annak feltételrendszerét, növeli a leszakadást.

A másik, nem közvetlen oktatással összefüggő, de eredményes működését alapvetően befolyásoló problémakör a közigazgatás és annak hosszú ideje halogatott reformja. Hiszen ennek jó vagy rossz rendszere az iskolák fenntartását és irányítását – egyezőval sikeres létét is befolyásolja. Különösen a kisebb települések számára lennének életbevágóan fontosak ezek a változások, a jelenlegi gyermeklétszám-alapú finanszírozási gyakorlat ugyanis leginkább őket veszélyezteti. Márpedig az intézményfenntartó önkormányzatok háromnegyede 2000-nél, közel fele 1000-nél kisebb lélekszámú település. Ezek önkéntes társulása pedig kezdetleges állapotú, alig várható megoldás. Ezért nélkülözhetetlen a közigazgatás reformja mentén a kistérségeket nemcsak létrehozni, hanem intézményfenntartási joggal is felruházni. Ez a konstrukció nyújthat csak reményt a kistérségek iskoláinak hatékony működtetésére. Ám a jelenlegi parlamenti ellentétnek nem igazán adnak esélyt a valós közigazgatási reformhoz szükséges alkotmány- és önkormányzati törvénymódosítás kétharmados támogatásához, minthogy a négypárti tárgyalások ezen a területen is kudarcot vallottak. Ezért aztán a PSZ-TÖOSZ-kezdeményezés nyomán a finanszírozásfenntartás felülvizsgálatára létrejött tárcaközi bizottság is reménytelen helyzetben végzi munkáját, az alapvető kérdések eldöntéséhez ugyanis nem elég az egyszerű parlamenti többség.

Legalább az iskolák körül be kellene végre temetni az árkokat!

Árok Antal

A TARTALOMBÓL:

- A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI
- KÖZSZOLGÁLATI DEMONSTRÁCIÓ A GÓLYAVÁRBAN
- EGYSÉGES KÖZSZOLGÁLATI TÖRVÉNYKONCEPCIÓ
- EURÓPAI UNIÓ, EURÓPAI SZAKSZERVEZETI MOZGALOM
- KI KICSODA
- JELENTÉS A MAGYAR KÖZOKTATÁSRÓL
- EÖTVÖS JÓZSEF-EMLÉKPLAKETT INTÉZMÉNYEKNEK
- ÚJESZTENDŐ VÍGSÁGSZERZŐ
- PL-ÚTMUTATÓ
- HELYI KÖLTSÉGVETÉSEK (2004)
- A MUNKA TÖRVÉNYKÖNYVE ÉS A KJT. ÚJABB MÓDOSÍTÁSAI

Immár a hatvanadik...

A lapunkról van szó. Amint a fejléce látni, most kezdi a 60. évfolyamot. Tekintélyes idő ez egy-egy ember életében is, és még inkább az a társadalmi mozgalmunk történetében, amelyben sorra jelennek meg és tűnnek el a sajtóorgánumok. A mi szakszervezetünk hírlapja – 1945. február 2-án történt megalakulását követően (2001. február 13-i számunkban idéztük meg a kezdet eseményeit és néhány résztvevőjét) – először *Pedagógus Értesítő* címmel 1945 októberében látott napvilágot, amikor (akkori nevén) a Magyar Pedagógusok Szabad Szakszervezete már kezdett országos formát ölteni. Elgondolás szerint havonta kétszer jelent volna meg, ám az I. évfolyam 1-2. összevont számát a rohamosan növekvő infláció miatt nem követte folytatás. Az új esztendőben a szakszervezet gondozta nagyszerű folyóirat, az *Embernevelés* mellékleteként olvashatták az érdeklődők, de 1947 januárjától, III. évfolyam jelzéssel, ismét önállóan jelent meg, havonta kétszer, első főtítkáruk, **Béki Ernő** szerkesztésében, aki most is közöttünk van. Később *Nevelők Lapja*, majd *Pedagógusok Lapja* lett a címünk, előállítási formánk is változott, de maradt a lényeg: az oktatás-nevelés területén dolgozók érdekeinek képviselője és szolgálatosa. Persze a nyomtatást a mi területünkön is egyre nagyobb mértékben kiegészítik az elektronikus közlési eszközei. Tárgyalagos, rövid múltidézővel ennyit a jubileumi évfolyam indulása alkalmából.

Megkésetten, de nem későn

Tavalyi decemberi számunkban a 4. oldalon közöltük azoknak a névsorát, akik a közoktatás napja alkalmából rendezett központi ünnepségen *Eötvös József-émlékéremet* kaptak. Sajnálatosan kimaradt közülük **Horváth Erzsébet**, az Országos Iroda szakértője, szb-titkára, aki az *arany fokozatot* vette át a nyugdíjasok ügyeinek intézésében és a Gárdonyi Géza Alapítvány titkári teendőinek ellátásában hosszú éveken át végzett kiemelkedő munkásságának elismeréseként. Szívvel gratulálunk a fényes kitüntetéshez.

Földrajztanárok figyelmébe

A MFT Kisalföldi Osztálya, a Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Intézet és a TIT Pannon Egyesület Győr Városi Tagszervezete **2004. március 13-14-15-én Győrött** konferenciát rendez „A 21. század világának társadalmi, gazdasági és politikai kérdései” címmel, általános és középiskolai tanárok részére. Néhány témakör a programból: Világgazdaság – világpolitika – világméretű társadalmi egyenlőtlenségek; A 21. század nagyhatalmainak geopolitikai törekvései; Az Európai Unió. A konferencia célja a társadalomföldrajz tanításának elősegítése.

Részvételi díj: 3 napos konferencia+szállás+teljes étkezés: 20.000 Ft; 3 napos konferencia: program+étkezés; szállás nélkül: 12.000 Ft; 3 napos konferencia: program; étkezés és szállás nélkül: 8.000 Ft.

Várjuk kollégáink jelentkezését **2004. február 10-ig**; postai úton a következő címre: Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Intézet – *Dr. Jáki Katalin*, 9022 Győr, Bajcsy-Zs. u. 80-84; tel./fax: 96/320-545; e-mail: szef_gyor@vodafone.hu. További információ minden hétköznap a 96/320-545, 30/38-89-476 telefonszámon délután két órától.

A Katalin-bál bevételéből

A miniszterelnök feleségének, *Csaplár Katalinnak* és *Lévai Katalin* esélyegyenlőségi miniszternek a védnökségével a múlt hónapban jótékonyági Katalin-bált rendeztek. A hatalmas bevétel egy részéből vett ajándékokat a miniszterelnök és felesége személyesen adta át a miskolci József Attila Általános Iskola diákjainak, akik között sok a roma kisgyerek.

Olvasóink figyelmébe

Következő számunk PL-útmutatójában a többi között a társadalombiztosítás és az adójogszabályok változásait mutatjuk be.

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban ingyen juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Föltétlenül szükséges, hogy lapunkat minden helyi intézményben késlekedés nélkül megkapja a PSZ-alapszervezet titkára. Az ő felelőssége pedig abban rejlik, hogy egyrészt maga gondosan elolvassa és számonként gyűjtse a lapot, másrészt igyekezzék azt minél több kollégával megismertetni. Hasznos lenne, ha a „köteles” példány mellett több is eljutna egy-egy intézménybe, mégpedig előfizetés révén.

Előfizetőinknek közvetlenül a megadott címre küldjük lapunkat. Az évi előfizetési ár *3.000 forint*, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig - megrendelő levelük alapján - csekket postázunk. Csak a befizetés megérkezését követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetéseket a következő, változatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 80.000 forint, féloldalal 40.000, negyedoldalal 20.000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 40 forint. Minden egyes díjtételt 25 százalékos áfa terheli. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap eleje.

A Gárdonyi Géza Alapítvány kéri...

Felhívjuk az adózó oktatásügyi dolgozók figyelmét arra, hogy a 2003-as összevont adóalapjuk adójának – a kedvezmények levonása után fennmaradt – összegéből egy százalékot a Gárdonyi Géza Alapítványnak szíveskedjenek átutaltatni. A rendelkező nyilatkozatot az APEH mintanyomtatványa szerint kell kitölteni, és önadózás esetén egyénileg eljuttatni az adóbevallással együtt az adóhatósághoz, a munkáltatói elszámolás esetén pedig az illetékes hivatalnak megküldeni.

Az alapítvány neve: **Gárdonyi Géza**

Címe: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10.

Adószáma: **18011586-1-42**

Segítségüket, támogatásukat előre is köszönjük.

A Coraggio Kft. női fehérmeműket gyártó és forgalmazó cég, mely a kiváló minőség mellett igyekszik versenyképes árakkal megjelenni a magyar piacon. Célunk, hogy hosszútávon elégedett vendéket és értékesítőket tudjunk magunk mellett. A coraggio di donne fehérműcsalád esztétikus, bőrbarát minőségi termékeivel szeretnénk elérni, hogy minél több magyar hölgynek biztosítsunk kényelmet, minőséget, finomságot és szépséget. Cégünk kötetlen időbeosztással keres termékei értékesítéséhez agilis hölgyeket az ország egész területén.

Érdeklődés: e-mail: info@cdd.hu; web: www.coraggio.hu; telefon: 06-30-9507-468 Észak-Dunántúl; 06-30-624-0365 Kelet-Magyarország; 06-30-375-9688 Budapest; 06-20-9127-120 Dél-Dunántúl.

Ha erre a hirdetésre jelentkezik, induló katalógusunkat ajándékba kapja. (x)

A pedagógusok és szülők figyelmébe

egyaránt számít a *Mentor* című oktatási, egészség- és életmódmagazin, mely hű tükröt nyújt az iskola, a kultúra, a mindennapi élet időszerű eseményeiről. Hasznos kiegészítője tankönyvkritikai melléklete, a *Támpont*. Szerkesztőség: 1054 Bp. Kálmán Imre u. 16. II. em. 4/a. Tel./fax: 269-2730.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Árok Antal**

Olvasószerkesztő: **dr. Fényi András**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Bécsi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája

1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: psz@internet.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete Évi előfizetési díj: 3.000,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI

A **PSZ Elnöksége** 2003. december 15-i ülésén megtárgyalta a Pápai Pedagógus Művelődési Ház helyzetével, jövőjével kapcsolatos kérdéseket. Az ülésen meghívottként részt vett *dr. Perlaki Mária*, a PSZ Veszprém megyei titkára, az Etikai Bizottság elnöke, valamint *Urbán Gyula*, a Területi Művelődési Intézmények Egyesületének elnöke és *Viczko Istvánné*, a PSZ Országos Számvizsgáló Bizottságának elnöke is. Az elnökség álláspontja szerint az eddig a PSZ fenntartásában lévő pápai művelődési intézményt alapítványi formában kell tovább működtetni. Az erre vonatkozó lépéseket 2004. március 31-ig kell megtenni.

Az elnökség értékelt az egységes közszolgálati sztrájkbizottság és a kormány eddigi tárgyalásait, a kormány javaslatait, valamint a december 12-i gölyavári szakszervezeti fórumon elhangzott véleményeket. Végül a PSZ tagkönyvcserejével, a tagkártya bevezetésével és kedvezmények körének bővítésével foglalkozott.

Az **Elnökség** 2004. január 5-én ülésezett az új esztendőben először. Mindenekelőtt a január végi országos küldöttgyűlés előkészítésével foglalkozott. Megtárgyalta a PSZ jövő évi költségvetési irányelveit, az aktuális vagyoni kérdéseket, és kialakította álláspontját az alapszabály módosításával kapcsolatban.

A **PSZ Országos Vezetősége** 2004. január 12-i ülésén értékelt a kormány és a közszolgálati sztrájkbizottság január 8-i tárgyalását, a kormány javaslatát. A testület további tárgyalásokra hatalmazta fel a PSZ vezetőit, amelyek során a korábban kialakított minimális elvárások az irányadók (közalkalmazotti illetménytábla emelése). Az OV megvitatta a 2004. január 31-ére összehívott országos küldöttgyűlés elé kerülő dokumentumokat: többek között *Varga László* elnök előterjesztésében a PSZ költségvetési irányelveit, valamint *Árok Antal* alelnök előterjesztésében az alapszabály módosítását illető javaslatot, valamint kialakította álláspontját a tagkönyvcserevel, a tagkártya bevezetésével és a kedvezmények bővítésével kapcsolatban.

A **Közszolgálati Fórum** több száz résztvevője 2003. december 12-én tiltakozott a közzszfő béreit befagyasztó kormányzati szándékok ellen. Az ELTE gölyavári előadóterme – amelynek leromlott állapota szimbolizálja az oktatás egészének működési feltételeit – zsúfolásig megtelt a közszolgálati sztrájkbizottságban részt vevő szervezetek tagjaival. (A legnagyobb létszámban a PSZ tisztségviselői, tagjai voltak jelen!) A hozzászólások sorát *dr. Szabó Endre*, a SZEF elnöke kezdte, majd szót kapott többek között *dr. Kis Papp László*, az ÉSZT alelnöke, az FDSZ elnöke és *Varga László*, a SZEF alelnöke, a PSZ elnöke is, aki többek között a következőket hangsúlyozta:

Szabó elnök úr beszélt a hangoztatott hálátlanságról, a bérek vonatkozásában. Hadd kérdezzem meg, hogy a béreken túl a közoktatásban dolgozók miért legyenek hálásak?

- Azért, mert az ágazat a koalíciós alku ütőkártyája lett?
- Azért, mert az ígért nyugalom és a kiegyensúlyozott fejlesztés helyett ellentmondásos törvény módosítás, új „Nemzeti Alaptanterv” következett? Ezekben változatlanul nincs meg a cikluson túlmutató konszenzus, a hosszú távú megvalósítás ígérete.

- Azért legyünk hálásak, mert az oktatás finanszírozása a közszektor egészéhez hasonlóan, változatlanul maradványelvű, és sok helyen az intézmény-összevonást, a racionalizálást látják az egyetlen kivezető útnak?

- Azért legyünk hálásak, mert a 2004-es tervek szerint a pályán maradók az elbocsátandók rovására kaphatnak bérfejlesztést?

- Azért legyünk hálásak, hogy a jövedelmünk 2003-ra elérte az 1989-90'-es szintet?

Én úgy gondolom, mindezért nem kell hálásnak lenni! A 2004-es bérigenyeink reálisak, visszafogottak. *A 6 százalékkal a realpozíció megőrzését kérjük.*

A fórum közös nyilatkozatát lapunk hátsó borítóján közöljük.

Tárcaközi bizottság alakult 2003. december 12-én a közoktatás felelősségi (fenntartási) és finanszírozási rendjének felülvizsgálatára. A PSZ és a TÖOSZ közös kezdeményezése nyomán létrejött szakértői bizottság munkáját az OM koordinálja, tagjai a BM, a PM, a Miniszterelnöki Hivatal, valamint a PSZ–TÖOSZ-kezdeményezéshez csatlakozott önkormányzati szövetségek és ágazati szakszervezetek képviselői. A bizottság munkájában szakszervezetünk képviselőjében *dr. Horváth Péter* szakértő vesz részt. Reméljük, hogy a közigazgatás reformjához kapcsolódva a tárcaközi bizottság a közoktatási intézmények fenntartása, finanszírozása ügyében kedvező változásokat készíthet elő. A döntés természetesen a kormány, illetve a parlamenti pártok kezében van, hiszen bizonyos kérdésekben kétharmados törvények módosítására is szükség lenne.

A **kormány és a Közszolgálati Szakszervezetek Sztrájkbizottságának**, a karácsony előtti egyeztetését követően, az idei első tárgyalására 2004. január 8-án került sor. A kormány korábbi javaslatát kiegészítve a megállapodástervezetben már szerepelteti a közalkalmazotti illetménytábla 2004. évi emelésének szándékát. Am sem ennek időpontja, sem mértéke még nincs tisztázva. (A megállapodás vonatkozó részletét lásd az oldal alján.) Reméljük, hogy a további tárgyalások során a minimális elvárásainknak megfelelő, illetve elfogadható megállapodás születik.

Az **Oktatási Minisztérium és az oktatási ágazat szakszervezetei** 2004. január 9-én megkezdték tárgyalásaikat a sztrájk idején még elégséges szolgáltatásokról. A PSZ képviselőjében *Varga László* elnök és *dr. Selmečiné dr. Csordás Mária* vezető jogtanácsos vett részt a megbeszélésen. A megállapodásra vonatkozó javaslatot az OM a következő találkozón terjeszti elő. Bízunk abban, hogy a Közszolgálati Szakszervezetek Sztrájkbizottsága és a kormány tárgyalásai eredménnyel járnak, és nem lesz szükség további érdekvédelmi akcióra, esetleg sztrájkra.

Az **Országgyűlés óvoda- és iskolabezárások okait vizsgáló bizottsága** 2003. december 29-én befejezte munkáját. A bizottság kormánypárti és ellenzéki tagjai a vizsgálatok lezárásában ugyan egyetértettek, a jelentés, a javaslatok tartalmában azonban nem. Ezért külön kormányzati és külön ellenzéki javaslatsor kerül az Országgyűlés asztalára. Sajnálatos, hogy a parlamenti képviselők a rossz hagyományokat folytatva, megrögzött szokásként gyakorolva, az oktatás alapkérdéseiben sem képesek egyetérteni. A bizottság tárgyalásai során meghallgatta az érdekvédelmi szervezetek véleményét is. A PSZ e témakörben kilencoldalas összeállítást adott át a képviselőknek. Megelégedéssel tölthet el bennünket, hogy ennek sok megállapítása szerepel a bizottság jelentésében. Erről lapunk következő számában adunk részletesebb tájékoztatást.

Az **Oktatási Internacionálé Európai Regionális Szervezete (EIE) és az Európai Szakszervezeti Szövetség Oktatási Bizottsága (ETUCE)** 2003. december 8-10-én Luxemburgban tartotta kongresszusát, ahol *Varga László*, a PSZ elnökét a Páneurópai Bizottság tagjává választották. A részletesebb tudósítást lásd lapunk 6. oldalán.

Részlet a Közszolgálati Szakszervezetek Sztrájkbizottsága és a kormány közötti megállapodástervezetből

2. A Közszolgálati Szakszervezetek Sztrájkbizottsága tudomásul veszi, hogy
  - a) a kormány javaslatot tesz az Országgyűlésnek a közalkalmazottak illetménytáblázatának módosítására, az illetményminimumok 2004. ...?...-tól átlagosan ...?...%-kal történő emelkedésére.
  - b) a kormány javaslatot tesz az Országgyűlésnek a közalkalmazotti pótlékalap 2004. ...?...-tól történő ...?...%-os növelésére.

Megjegyzés:

A kormány által a 2004. január 8-i egyeztetésen előterjesztett megállapodástervezet számunkra legfontosabb pontjában még számok nem szerepeltek. Am előrelépésnek tekinthetjük, hogy egyáltalán ilyen szándék megjelent a dokumentumtervezetben, hiszen a korábbi időszakban a kormány elzárkózott ettől. Reméljük, hogy az államháztartás vártnál nagyobb hiánya és az új pénzügyminiszter által kilátásba helyezett megszorító intézkedések ellenére a szakszervezetek számára elfogadható kompromisszum javaslat születik.

A **Közoktatáspolitikai Tanács** 2004. január 6-i ülésén tájékoztatást kapott a 2004. évi költségvetési törvény közoktatást érintő fejezeteiről. A szakszervezeti oldal korábbi javaslatai elsősorban a közoktatási normatívák emelkedésében tükröződnek. A tanács tárgyalta még a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, a pályázat bírálati szempontjairól. Napirenden szerepelt a 2004/2005. tanév rendje is. A testület pozitív előrelépésnek tekintette, hogy a korábbi gyakorlattól eltérve, idén kellő időben fog megjelenni az egész tanévre kiható miniszteri rendelet.

A **Közoktatáspolitikai Tanács** – amelynek munkájában a PSZ képviselőjében *Szlanó Erzsébet* alelnök vesz részt – a kollégiumi nevelés programját is napirendjére tűzte. E témakör megvitatása során *Horváth István*, a Kollégiumi Szakmai Érdekvédelmi Szövetség elnöke, a PSZ elnökségének tagja fejtette ki véleményét, mondta el javaslatait. Megnyugtató, hogy az előterjesztés mind a szakmai, mind az érdekvédelmi szervezetek egyetértésével találkozott.

Az **Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács** (OKÉT) 2003. december 19-én első olvasatban tárgyalta az egységes közszolgálati törvény koncepciójára vonatkozó előterjesztést. [A kormány 2317/2003. (XII. 10.) sz. határozatában szerepelnek az ezzel kapcsolatos teendők, határidők.] E szerint az első negyedévben zajlik a közszolgálat foglalkoztatás- és létszámstruktúrájának áttekintése és a hatásvizsgálat elkészítése, miközben folyik a koncepció politikai és társadalmi egyeztetése a szociális partnerekkel. Az egységes közszolgálati törvény szövegtervezetével a kormány, majd a parlament 2004. őszi évén kíván foglalkozni, s a jogszabály hatálybalépését 2005. január 1-re tervezik. Szakszervezetünk január végi küldöttgyűlésén is szerepel a téma. Az elképzelések megismerése, vitája tehát nagyon időszerű. Ezért is tesszük

közzé lapunkban *Vadász Jánosnak*, a közszolgálati reformért felelős kormány megbízottnak az írását (lásd lapunk 5. oldalán), valamint a PSZ honlapján (www.pedagogusok.hu) a koncepció teljes szövegét.

A **pedagógusok titoktartási kötelezettségével kapcsolatos** 2004. január 7-i kerekasztal-megbeszélésen *Szlanó Erzsébet* alelnök képviselte szakszervezetünket. Az elmúlt hetek pozitív fejleménye, hogy az OM új javaslatot dolgozott ki a közoktatásról szóló törvény ezzel kapcsolatos passzusáról. E szerint a szülővel szemben a pedagógusnak csak akkor van titoktartási kötelezettsége, ha a közlés súlyosan veszélyeztetné a gyermeket, a tanulót. Ugyancsak kedvező változás várható a bírósági vagy hatósági eljárás során tanúsítandó pedagógus-magatartásra vonatkozó előírásokban. Az Igazságügyi Minisztériummal való egyeztetés a közeljövőben megtörténik, és a törvényt módosítást 2004. februárban terjesztik a parlament elé.

A **PDSZ országos népi kezdeményezése** 2003. december 9-én eredménytelenül fejeződött be. A PDSZ vezetői a nyilvánosság kizárásával az Országos Választási Bizottságnak (OVV) mintegy tizenegyezer aláírást adtak át, holott az érvényes népi kezdeményezéshez minimum ötevenezer állampolgár támogatása szükséges. (Forrás: OVV-honlap.) Az OVV az elégtelen mennyiségű aláírás ellenére, a jogszabályok szerint ellenőrzi az aláírásokat. Ennek eredményét 2004. január 23-ig teszi közzé. Reméljük, hogy társzakszervezetünk nem a PSZ-t vagy annak alelnökét fogja okolni a kudarcért, mint ahogy korábban ez irányú elmarasztalást tett (lásd lapunk 2003. novemberi száma), hanem önkritikusan megállapítja azt, hogy országos népi kezdeményezésük az érdekvédelem mellékvágányára tévedt akció volt, és ezért nem kapott kellő támogatást.

Tagozatról togozatra

A **PSZ Szakképzési és Szakoktatási Tagozatának Intézőbizottsága** hagyományos év végi ülését 2003. december 17-én tartotta szakszervezetünk székházában. Az intézőbizottság tagjai *Varga Lászlótól*, a PSZ elnökétől részletes tájékoztatást kaptak az érdekvédelem aktuális helyzetéről, a néhány nappal előbb történt közszolgálati nagygyűlésről, a sztrájkbizottság tárgyalásairól, és annak remélt hozadékáról, valamint a további tennivalókról. Ezt követően *Cseh Sándor* elnök, majd *Kósa Mihály* alelnök értékelte a togozat féléves, a szakképzés érdekében végzett érdekvédelmi munkáját.

A **Gyógypedagógiai Tagozat** újjászervezésén fáradozó szakembereink népes csapata gyűlt össze a 2004. január 6-i megbeszélésre. A megjelenés és az elhangzottak is bizonyítják, milyen nagy igény van arra, hogy e speciális nevelési-oktatási területen dolgozók megfelelő helyet, teret és nyilvánosságot kapjanak munkavállalói és szakmai érdekeiknek érvényesítésére. Bár még mindig nem áll rendelkezésünkre a teljes lista az országosan létező és pedagógus-szakszervezeti tagsággal is rendelkező gyógypedagógiai intézményekről, a munkát mégis elkezdte az „intézőbizottság” vezetésével megbízott kolléganő, *Jantyk Margit*, a paksi Gazdag Erzsébet Általános Iskola igazgatója. Első ténykedéseként a többek által felvetett táblabesorolás és a pótlékok rendezése ügyében kíván a PSZ Országos Irodáján keresztül a minisztériumhoz fordulni.

A jelenlévők megállapodtak abban is, hogy összegyűjtve a jogi és egyéb, aktuális problémákat, alakítják ki majd a togozat éves munkatervét. A véglegesített címjegyzék, s a már birtokunkban lévő névsor alapján az aktuális témák megtárgyalásával február 17-ére tervezik a togozat újjáalakuló ülését. *J. O.*

A **PSZ Országos Nyugdíjasválasztmányának Intézőbizottsága** 2003. december 10-én tartotta legutóbbi ülését. Ezen *Szabó Zoltán* elnök beszámolt az országos vezetőség üléséről, valamint a társzervezetekkel folyó együttműködésről. Ime két közlés a második napirendi ponthoz.

A **SZEF Nyugdíjasválasztmánya** november 24-én tartotta ülését, melyen tisztségviselőink közül részt vett *Rágyanszky Györgyné* (alelnök-ként), *Szabó Zoltán* (a Hajdú-Bihar megyei SZEF képviselőjében), *Harthy Jánosné* (a Nógrád megyei SZEF képviselőjében). A választmány meghallgatta *Mihalovits Ervin* elnök beszámolóját a legutóbbi ülés óta eltelt időszakról, majd időszerű témákról tárgyalta, így az Idősügyi Cselekvési Program kialakításának jelenlegi állásáról. Ehhez intézőbizottságunk is készített írásos véleményt, amelyet az elnök kiemelten méltányolt.

A **Pallas Páholy Nyugdíjas Fórumán** (ennek alapító tagjai vagyunk!) december elején *dr. Talyigás Katalin*, az Esélyegyenlőségi Kormányhivatal főtanácsosa tartott előadást „A nemzeti civil alapprogram. Az időskorúak esélyegyenlősége” címmel. Beszélt a nemek közötti esélyegyenlőség kialakításának szükségességéről; a fogyatékkal élők „Rámpa-láz” c. programjáról; a romák felzárkóztatásáról; a veszélyeztetett gyerekekről; az idősügyi politikáról. Hangsúlyozta: az idősök szervezeteinek egyik fontos feladata, hogy minden településen teremtsenek egy közösségi helyet, ahol összejöhetnek és klubéletet élhetnek. Minden településen törekedni kell a házi gondozás, szakápolás rendszerének a kiépítésére is.

Végül az intézőbizottság 2004. első félévi üléseinek időpontjáról döntött. Előzetes elképzeléseink szerint augusztus 26-28-án (csütörtök-péntek-szombat) lesz Hajdúszoboszlón a választmányi továbbképzés.

Rágyanszky Györgyné, az ONYV titkára

A **PSZ Országos Intézményvezetői Tagozatának** soron következő ülésére 2004. január 28-án kerül sor. A togozat vendége *Szabados Tamás*, az OM politikai államtitkára lesz, aki a közoktatás aktuális kérdéseiről ad tájékoztatást, illetve konzultál az intézményvezetőkkel. Természetesen megtárgyalják majd a költségvetési törvénnyel, a helyi költségvetések elkészítésével kapcsolatos kérdéseket is, valamint a Közszolgálati Sztrájkbizottság és a kormány tárgyalásainak eredményeit, a megállapodásra vonatkozó javaslatokat, továbbá az országos érdekegyeztetés más, időszerű ügyeit.

PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE (PSZ)

Az oktatási ágazat reprezentatív érdekvédelmi szervezete ⇒ Képvisel, segít, szolgáltatást nyújt.

Tagkártya bevezetésével bővíti szolgáltatásait.

Ezáltal olcsóbban tankolhatsz, ingyenesen internetezhetsz, kedvezményesen utazhatsz külföldön, uniós pályázati tanácsadást igényelhetsz.

Élj a felkínált lehetőségekkel! Lépj be a szakszervezetbe!

A KÖZSZOLGÁLAT ÉRTÉK

A közszolgálat érték mindannyiunk számára. Közhely, mondhatnánk, ha ez a megközelítés általánosan elfogadott lenne hazánkban. Csakhogy nem az. A név szerint is meghatározható – elvégre kis országban élünk – gazdagok és a két és fél-hárommillió szegény közt a növekvő egyenlőtlenség indokolta tenné ugyan a közszolgálatok társadalmi felértékelését, erre ösztönöz a szolidaritás-központú, szociális Európában gondolkodó EU is, nálunk ez eddig mégsem történt meg. Sőt, a rendszerváltás után tizenöt évvel távolabb vagyunk a jóléti, szociális életesélyek jobbításának lehetőségétől, mint annak előtte voltunk. Fordulatra van szükség ismét. 2004-nek – az építkezés, a társadalmi egyensúly helyreállítása érdekében – a közszolgáltatások átfogó fejlesztése évének kell lennie.

A közszolgáltatásokat – az egészségügyet, az oktatást, a kulturális szolgáltatásokat, a szociális ellátást, vagy a helyi, a központi közigazgatást, a közrendvédelmet és más közszolgáltatásokat – naponta, s a bölcsőtől a sírig használjuk. Igaz, az elmúlt évtizedek hibásan államtalanító, restriktív, erőszakosan piacósító politikája miatt alacsonyabb szinten, kisebb hatékonysággal, mint amire szükség lenne. *A magyar gazdasági elit egyes hangos, túlsúlyos képviselőinek azonban még ez is sok. Velük szembe kell helyezkednünk. Hiszen a jó közszolgáltatások gazdasági értelemben is értékeket hoznak létre. A modern államok azokat termelőerőként veszik számításba, ekként gondolnak az erőforrások részükre való biztosítására s fejlesztésükre. A teljesítmény jobbítását eredményező, állampolgár-központú, vállalkozóbarát közszolgálat kialakítása a sikeres EU-csatlakozáshoz is nélkülözhetetlen.* S végül: a közszolgálatok a mindennapi életnek a piaccal nem kiváltható elemei, melyek az emberek többsége számára a társadalomban való boldoguláshoz őrzik vagy teremtik meg az esélyeket.

Az erős, racionálisan szervezett, hatékonyan működő és takarékos (nem olcsó) állam és önkormányzatiság alapjait jelentik a közszolgálatok. A fejlesztéseknek a közjót szolgáló, az emberek érdekeinek megfelelően cselekvő, jó és magas teljesítményű közszolgálatokat kell eredményezniük. Összetett módon és kiegyensúlyozottan gondolkodva a közfeladatokról, a közintézményekről, valamint a közfeladatokat ellátó emberekről, a közszolgálat dolgozóiról, s a finanszírozásról is. Abból kiindulva, hogy Magyarországon a közfeladatok ellátásának a piaccal való felcserélése nem járható út. Nálunk a racionálisan szervezett, hatékony közellátások újraélesztése, stabilizálása, az irántuk táplált közbizalom helyreállítása a fő feladat. Ezek mellett – s nem helyett – a privát szereplők által, piaci alapon szervezett szolgáltatások is működhettek, ha nem közpénzből, hanem a piacon képesek megélni.

A közintézmények – a minisztériumoktól, az önkormányzatokig, a kórházaktól az iskolákig, a művelődési házaktól a szociális otthonokig, a rendőrszolgálatig – modernizációra szorulnak. Ennek során abból kell kiindulnunk, hogyan lehet az emberekhez legközelebbi, ügyeiket a leggyorsabban elintéző, érdekeiket jól szolgáló, hatékony intézményi működést létrehozni. *Ezért szükséges kialakítani a döntési lehetőségek biztosításával együtt az önkormányzati kistérségeket. Korszerűsíteni a megyéket, megalkotni (a minisztériumi hatósági jogkörök egy részének átadásával) a régiókat. A területfejlesztés, az államigazgatási eljárások új, egyszerű, könnyen megérthető és betartható, az emberek által ellenőrizhető rendjét alakítva ki.* Létrehozni az elektronikus kormányzást, s elérhetővé tenni azt mindenkinek a hivataloktól a művelődési házakig, a könyvtárakig, az otthonokig mindenhol. Ezért kell – közintézményekként – megerősíteni az iskolák, a kórházak, a szociális és kulturális, a közrendvédelmi intézmények működését. Fejlesztési forrásokat biztosítva nekik a racionálisabb, magasabb szintű szervezethez, jobb minőségű, eredményesebb tevékenységet nyújtó rendszerek kialakításához.

Nyilvánvaló, hogy a közszolgáltatások átfogó fejlesztésének programja akkor válhat sikeressé, ha a modernizációt, a valódi reformot támogatják az azokban dolgozók is. Ehhez meg kell valósítani a közszolgálat humánpolitikai reformját. Pártatlan, méltányos és szakszerű, teljesítményelvű közszolgálatot hozva létre.

Magyarországon a közel négy milliárd munkavállalóból nyolcszáz ezer dolgozik a közszolgálatban. Elsősorban közalkalmazottként, szolgálati jogviszonyban vagy köztisztviselőként, de a piaci szférára jel-

lemző munkaviszonyban is. (Ez a szám európai összehasonlításban nem magas. Az EU tagországainak rangsorában Magyarország az alsó harmadban helyezkedik el, a közeli jövőben csatlakozók között a középmezőnyben található.) A foglalkoztatás szabályait öt törvény és több mint száz tíz végrehajtási rendelet tartalmazza. Az állam, az emberek s a közszolgálat dolgozói számára egyaránt áttekinthetetlen a foglalkoztatás, a bérezés, a finanszírozás, a szociális juttatások rendszere. Ez – egy kis számú, privilégiumokkal, kontrollálatlan túlhatalommal rendelkező igazgatási eliten kívül – senkinek se jó. Nagy a közszolgálati dolgozók kiszolgáltatottsága. Az állandó megszorítások – 1989 óta négyszázezer fővel csökkent a közszférában foglalkoztatottak száma –, az alacsony bérek, a politikai és gazdasági eliteknek a közszolgálatokba való direkt beavatkozásai a szakmai színvonal és teljesítmény rovására mennek. Sok jó szakember hagyja el a közszolgálatot. Ennek a rossz folyamatnak a megállítása, visszafordítása, a tízmillió magyar állampolgár egyensúlyosabb, esélyteremtő közszolgálatokkal való ellátása érdekében öt feladatot oldunk meg 2004-ben.

Elsőként egy egységes közszolgálati törvényt alkotunk, megszüntetve azt a jogszabály-dzsungelt, amelyet az előző kormányok létrehoztak. Az új törvény a közalkalmazottakra, köztisztviselőkre és szolgálati jogviszonnyal rendelkezőkre vonatkozik majd, s felszámolja a közszolgálati dolgozók közötti hátrányos megkülönböztetéseket. *A második feladat a korszerű, rugalmas foglalkoztatási és létszámstruktúra kialakítása.* Szakmai alapon, országos vizsgálat alapján hangolva össze a közszolgálati feladatokat s az azok jó színvonalú ellátásához szükséges létszámot. Elérve, hogy pontosan annyi ember foglalkoztatása történjen meg a közszolgálatokban, mint amennyire szükség van, s lezárva az erről folytatott alacsony színvonalú, inkább indulatokban, mint érvekben gazdag vitát. *Harmadik feladatunk egy egységes elveket érvényesítő új bérrendszer bevezetése.* A bértábla, a munkában eltöltött évek és a kvalifikáció szerinti előmenetel kiszámíthatósága, stabilitása mellett az elvégzett munka objektíven mért mennyiségét, minőségét, teljesítményét, eredményességét igazságosan, méltányosan díjazó keretet alakítva ki. Az új bérrendszernek 6-8 év alatt, fokozatosan az EU közszolgálati bérszínvonalához kell közelítenie a jó munkát végző magyar közszolgálati dolgozók béreit. *A negyedik feladat a közszolgálati szociális juttatási rendszerek összehangolása, s az egész nemzetgazdaság – benne a közszolgálat – eredményeitől függően, azaz hosszú távon új elemekkel (egészségbiztosítás, közszolgálati nyugdíjrendszer) való bővítése.* Erre azért van szükség, hogy az élesedő munkaerő-piaci versenyben, melyben a mind inkább globalizálódó, multinacionális piaci szféra pozíciói az erősebbek, a közszolgálat társadalmat szolgáló érdekeinek a magas teljesítményű dolgozók megtartásával s a legképzettebb, letehetősebb fiataloknak a rendszerbe vonzásával érvényt szerezhessünk. *A ötödik feladat az érdekegyeztetés országos, ágazati és területi szintjeinek átalakítása úgy, hogy a valódi munkáltató, tehát az állam és az önkormányzatiság kerüljön tárgyalási és megállapodási helyzetbe a tagsági támogatottsága következtében reprezentatív szakszervezetekkel.* A közszolgálat munkabékejének a megerősítéséért, amely nélkül nem várható el a dolgozóktól, hogy munkájuk során kizárólag a közfeladat ellátására összpontosítsanak.

A reform eredményeként egyszerű, áttekinthető, érvényesíthető, finanszírozható és kontrollálható rendszer jön létre. Az egységes közszolgálati törvény kedvező társadalmi és szakmai hatását 2005-től úgy fejtheti ki, hogy annak önmagában nem lesznek kiadásnövelő következményei. A bérrendszer fokozatos hatályba lépéte a kezdeti szakaszban ugyanis – az ésszerűsítés révén, de úgy, hogy a többség magasabb bért kapjon – megtakarítást eredményez. A későbbiekben a bér- és szociális rendszerek teljes körű bevezetése többeltráfördítást igényel, de csak olyan mértékben, mely nem haladja meg a költségvetés teherbíró képességét. A közszolgálatok teljesítményei, hatékonyságuk, az azokkal való társadalmi elégedettség növekedése e kiadások szükségességét visszaigazolja, hiszen a közszolgálat addigra bizonyosan valódi értékke válik mindannyiunk számára.

Vadász János,

a közszolgálati reformért felelős kormány megbízott

AZ EURÓPAI UNIÓ ÚJ ESZTENDEJE

Az Európai Unió mintegy félévszázados történetében több mérföldkövet tartanak számon, amelyek közé bizonyára majd 2004 is felsorakozik. Az idei esztendő legmaradandóbb eseménye az EU minden korábbiánál átfogóbb bővítése, tíz újabb ország, köztük Magyarország befogadása lesz. Ezáltal 2004. május 1. hazánk történelmének is jeles dátumává válik, mint ahogy június 13. is, amikor először szavazunk arról, hogy kik képviseljék Magyarországot az EU törvényhozó testületében.

Ezzel egyúttal újabb fejlemény lesz az európai alkotmányos szerződés (EU-alkotmány) aláírása is, hiszen erre, a várakozásokkal ellentétben, 2003 decemberében nem került sor. Ez a dokumentum hivatott működőképes kereteket biztosítani a bővülő európai integrációhoz. Az amszterdami szerződés szerint 2004-ben kell a bel- és igazságügy egyes elemeit közösségi intézményi hatáskörbe helyezni, és összességében esedékessé az Európai Bizottság (EU-kormány) újjáalakítása is. Elmondható tehát, hogy 2004 sok szempontból a döntő változások éve lesz, amikor először lehet ténylegesen is a huszonötök uniójáról, illetve magyar EU-tagságról beszélni, miközben ez a közösség immár velünk együtt száguld újabb, mélyreható változások felé. Mindezt figyelembe véve alábbi rövid összeállításunkban szűkebb és tágabb hazánk – Magyarország és az Európai Unió – ez évre várható integrációs eseményeit, változásait szedtük csokorba.

A tagsági státusból eredő jogosultságok

- Megteremtődik a jogi alap ahhoz, hogy Magyarország is aláírja az EU leendő alkotmányozó szerződését.
- Teljes körű részvételi és szavazati jog az Európai Unió tanácsának munkájában (az előbbi – „aktív megfigyelőként” – már a csatlakozási szerződés aláírása óta adott).
- Teljes körű részvételi, kezdeményezési és szavazati jog az Európai Parlament valamennyi testületében, beleértve a plenáris üléseket is (május 1-ig csak a részvételi joggal élhetünk a parlamenti bizottságok és politikai csoportok ülésein).
- Tagság az Európai Bizottságban. Az újonnan csatlakozóktól érkező biztosok május 1. és november 30. között nem rendelkeznek még önálló portfólióval, viszont szavazati joguk lesz. Az év végén megalakuló bizottságban a magyar biztos is saját feladatkörrel rendelkezik majd.
- Tagság a luxemburgi Európai Bíróságban.
- Amennyiben vannak már erre előkészített projektek, jogi oldalról nincs többé akadálya, hogy Magyarország megkezdje a számára felfutott európai uniós támogatási források igénybevitelét.

A tagsági státusból eredő kötelezettségek

- Amennyiben az Európai Bizottság súlyos elmaradást tapasztalt volna a taggá váláshoz megkövetelt magyarországi jogalkotásban és intézményi háttérben, az érintett szektor vagy terület ellen a tagországok a taggá válás pillanatától védzáradék-intézkedést foganatosíthatnak (például kizárhatják adott szektor termékeit az EU egységes piacról).
- Minden olyan esetben, ahol a csatlakozási szerződés ezt már a taggá válás napjától kilátásba helyezi, a vonatkozó EU-joganyag automatikusan magyar törvényként is értelmezendő.
- Bármely olyan esetben, ahol Magyarország részéről az EU-alapokmányban foglaltak megsértése vélelmezhető, az Európai Bizottság büntetőintézkedést kezdeményezhet az Európai Bíróságnál.
- A csatlakozási szerződésben foglaltak szerint a magyar kormánynak teljesítenie kell a közös költségvetéshez történő hozzájárulást.

Az Európai Unió gazdasági súlya

EU 15 tagállammal

Terület: 3,154 millió km²
Lakosság: 379 millió fő
GDP*: 9565,43 milliárd USD
GDP* /fő: 25.825 USD

EU 25 tagállammal

Terület: 3,892 millió km²
Lakosság: 452 millió fő
GDP*: 10435 milliárd USD
GDP* /fő: 23.086 USD

A mi Európánk

Elektronikus tanári kézikönyv

Nem sokkal karácsony előtt helyezték a világhálóra „A mi Európánk” c. projektgyűjteményt a www.om.hu/amieuropank web címen. Az elektronikus kézikönyvben a módszertani leírás mellett 28 projekt részletes feldolgozása kapott helyet, amely letölthető és azonnal alkalmazható feladatlapokat tartalmaz. Sok játékos feladat (kvíz, keresztrejtvény, EU-activity stb.) is szolgálja a tanulók érdeklődésének felkeltését.

* GDP (Gross Domestic Product) – a bruttó hazai termék, a nemzetgazdaság éves teljesítményének mérésére általánosan használatos mutatók egyike. A közölt GDP-adatok az EU-tagállamok 2002. évi gazdasági teljesítményei alapján kerültek összegzésre. Az egy főre vetített GDP EU-átlaga a bővítést követően több mint 10%-kal csökken, hiszen a csatlakozó tíz ország gazdasági fejlettsége elmarad a tizenötökötől! Ezáltal mi is közelebb kerülünk az EU-átlaghoz!?

Az EIE és az ETUCE együttes konferenciája Luxemburgban A PSZ elnökét a Páneurópai Bizottság tagjává választották

Az EU bővítése új helyzetet teremt a pedagógus-szakszervezetek nemzetközi szerveződése terén is. Köztudott, hogy a PSZ alapító tagja az Oktatási Internacionálnak (EI), és valamennyi kelet-közép-európai ország oktatási szakszervezetével együtt részt vesz ennek európai regionális szervezete (EIE) munkájában. Az Európai Szakszervezeti Szövetség oktatási bizottsága (ETUCE) tagjai viszont csak az EU tagországaiban működő pedagógus-szakszervezetek lehetnek. A csatlakozó országok szakszervezetei eddig társult tagként vettek részt az ETUCE munkájában, szavazati jog nélkül. A csatlakozással természetesen teljes jogú taggá válnak. Ezért, az operatív működés biztosítására, a két európai pedagógus érdekvédelmi szerveződés területén egy új páneurópai struktúra vált szükségessé az EI égisze alatt, amelynek egyenjogú tagja az EIE és az ETUCE.

A két szervezet 2003. december 8-10-én Luxemburgban tartotta kongresszusát, ahol hosszú előkészítő viták után közös akarattal, létrehozták a páneurópai struktúrát, és megválasztották az operatív testületeket és vezetőket. Meghatározták a működési szabályzatot, és elfogadták az új struktúra működéséhez szükséges költségvetést is.

A páneurópai platform vezető testülete az Oktatási Internacionálé Páneurópai Konferenciája, amelyen 415 küldött vesz részt. Ezen belül működik az ETUCE Közgyűlése (csak az EU-tagállamok szakszervezeteinek szövetségéeként), 316 küldöttel. Az EI Páneurópai Bizottsága egy elnökkel és 5 alelnökkel, valamint 34 taggal működik. A két struktúrának egy közös operatív testülete is van, a 8 tagú EIE/ETUCE bizottság (egy elnök, 6 alelnök, 1 kincstárnok).

Az EI Páneurópai Bizottságának minden országból egy tagja van. A magyar oktatási szakszervezeteket a PSZ elnöke, Varga László képviseli, akit a luxemburgi kongresszuson elsöprő többséggel választottak meg. A magyarországi tagszervezetek közül a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete támogatta elnökünk jelölését, a PDSZ azonban Kerpen Gábor személyében ellenjelöltet állított, aki a választáson alulmaradt.

A PSZ vezetője eddig is tagja volt a testületnek. Minden alkalommal aktívan részt vett a vitákban, amelyek kérdései, döntései közelről érintik a magyar pedagógusokat is (pl. pedagógusképzés, bérfelzárkóztatás, diplomák elismertetése, a munkaerő szabad mozgása az EU-ban). Gratulálunk a megválasztásához, és eredményes munkát kívánunk e tisztségében is.

KI KICSODA A PSZ ELNÖKSÉGÉBEN

Szakszervezetünk XVII. kongresszusán új vezető testületként került megválasztásra a PSZ tizenegy tagú elnöksége. A Pedagógusok Lapja által nyújtott lehetőségeket kihasználva egy-egy riport keretében kívánjuk bemutatni az elnökség tagjait. Alfabetikus sorrendben haladva (az elnököket és az alelnököket a sorozat végére hagyva) harmadikként Fülöpné Szücs Máriát szólaltatjuk meg, aki 1943. október 6-án született Szentesen. Magyar-történelem szakos középiskolai tanári diplomáját 1967-ben szerezte Szegeden, a József Attila Tudományegyetemen. Pályakezdesétől tagja szakszervezetünknek, 1980 óta a PSZ Tolna megyei szervezetének vezetője, országos vezetőségünk és elnökségünk tagja, a Szakszervezetek Együttműködési Fórumának megyei koordinátora. A PSZ által létrehozott Pedagógus Nyugdíjpénztár alapító tagja és agilis szervezője.

– **A szülői ház, az iskola többnyire meghatározzák pályánkat, életünket. Milyen útravalót kapott szüleitől, iskolától, tanáraitól, milyen élmények, milyen hatások játszottak szerepet abban, hogy a pedagógusok, az oktatás érdekeiért következetesen kiálló szakszervezeti vezető lett?**

– A családban nem volt pedagógus. Miért lettem mégis tanár? A jóhírű szentesi Horváth Mihály Gimnáziumban végeztem. Kiváló tanár-egyénségek tanítottak. Egy életre szóló útravalót kaptam tőlük: biztos tudást, emberséget, erkölcsi tartást. Megtanultam önállóan gondolkodni, véleményt alkotni. Jó közösségi szellem uralkodott az iskolában, ahol diákvezetőként először éreztem meg a másokért érzett felelősséget. Sokat korrepetáltam a társaimat. Talán ezért választottam... Nagyon sokat olvastam középiskolás koromban. A magyar és a világirodalom legjelesebb alkotásain nőttem fel. Ez az élmény vezetett a szegedi JATE magyar-történelem szakára. Az egyetemi évek alatt olyan szellemi közegbe kerültem, ahol kialakult a későbbi értelmiségi gondolkodásom számos alappillére: a tudás tisztelete, igazságkeresés, a feltétlen tekintélytisztelt hiánya, a kritika, a mérlegelés fontossága, a véleményalkotás szabadsága. Nem mondom, hogy felnőtt életemben ezek a legszerencsésebb tulajdonságoknak bizonyultak, mégis „ragaszkodom” hozzájuk. Ezeket az elveket sohasem adtam fel egyetlen tisztségért sem. Az érdekképviseleti munkában pedig jól hasznosítottam mindegyiket.

Pályakezdeként Tolna megye egyik legnagyobb középiskolájában tanítottam, a szekszárdi Garay János Gimnáziumban. Élveztem a tanítást, imádtam a tanítványaimat. Az életem legszebb éveit töltöttem itt. A kollégák megkeresése, bizalma mégis döntőnek bizonyult. Egyszerű szakszervezeti tagként kerültem a PSZ megyei szervezete élére. Ma már szerencsésnek tartom a situációt, mert másképpen láttam a szakszervezeti munka árnyoldalait. Váltottattam, amin lehetett, de nehezen viseltem azt a szemléletet, ami akadályozta az érdekvédelmi munkámat. Nagyon nehéz volt megszokni, hogy sikeres tanárként, napi sikerélmények után szinte mindig „ellenzékben” legyen az ember az igaza birtokában. Egy-pártrendszer vagy többpárti demokrácia – a szakszervezeteket egyik hatalom sem szerette és szereti (legfeljebb a választások előtt!). Ma is érzékenyen érint, ha elnéző mosollyal legyintenek a munkánkra. Saját bőrömön (béremen) tapasztaltam meg a '89 előtti szakszervezeti mozgalom begyapósodott konzervativizmusát. De legalább ennyire nehezen fogadtam a rendszerváltás utáni években darabjaira hullott, szétaprózódott szakszervezetek erőtlenségét is.

– **Egyik következetes szorgalmazója a közoktatás finanszírozási rendszere felülvizsgálatának. Milyen megyei tapasztalatok támasztják alá kezdeményezéseit, miért sürgető ez a feladat?**

– A közoktatás jelenlegi finanszírozási rendszere régen megérett a változtatásra. Az ún. kettős finanszírozás (az állami és az önkormányzati), amelynek az alapja a tanulók létszáma után járó állami normatíva, nem fedezi a szükségleteket. A gyereklétszám várható további csökkenésével az oktatásból újabb pénzeszközök kerülnek kivonásra. A fenntartói kötelezettséget az önkormányzatok egyre nehezebben teljesítik. Évek óta harci tereppé vált az önkormányzatok és az oktatási intézmények kapcsolata. A nagy „fogyasztók” iránti bizalmatlanság övezi az iskolákat. Átvilágítás, racionalizálás, összevonás, leépítés, kiszervezés stb. az önkormányzatok válasza a költségvetési problémákra. Tolna megyén is végigsöpört az utóbbi években ez a hullám. Tart ma is. Az érdekegyeztetés jelenlegi eszközrendszerével nem is tudjuk megállítani, csak fékezni, illetve a jogszerűséget biztosítani. Minden évben a bérek a konfliktusok középpontjába kerülnek. Ha nincs állami garancia a bérekre, az önkormányzatok zöménél a „jár, de nem jut” elv érvényesül. Hiszen az oktatásban felhasználható pénzeszközökről az önkormányzatok döntenek. Ezt a számunkra megalázó gyakorlatot kell megszüntetni. Meg vagyok győződve arról, hogy jó megoldás lenne, ha az állam finanszírozná a

közalkalmazottak bérét, az önkormányzatok biztosítanak a működés feltételeit.

– **A megyei munkaügyi tanács tevékenységében is aktívan részt vesz. E testület milyen hatást képes gyakorolni a foglalkoztatáspolitikára, a munka világával összefüggő ügyekre?**

– 1991 óta dolgozom a munkaügyi szervezetben. Azóta vezetem a munkaügyi tanács munkavállalói oldalát. A testület meghatározó szerepet játszik a megye (bizonyos esetben már a régió) munkaerő-piaci koncepciójának kidolgozásában és megvalósításában. Az a feladata, hogy a foglalkoztatási alap pénzeszközeiből biztosítsa a munkanélküliség megelőzését és a munkanélküliek visszatérését a munka világába. A munkaügyi központ társadalmi kontrollját gyakorolja. A befizetők (munkaadók, munkavállalók, önkormányzatok) pénzének hasznosulását ellenőrzi. A tanács munkája sokrétű tevékenység. Részt veszünk a különböző munkaerő-piaci programok kidolgozásában, amelyek alkalmazkodnak a helyi gazdaság munkaerő-igényeihez. Olyan lehetőségeket biztosítunk, amely preferálja a munkanélkülieket foglalkoztató munkaadókat, ugyanakkor esélyt ad a munkanélküliek különböző rétegeinek, hogy munkát találjanak. Más-más programot kell hirdetni a fiatal, pályakezdő, a 45-50 éven felüli, a diplomás és képzetlen, az ún. tartós munkanélküli csoportoknak. Nehezíti a helyzetünket a nagy létszámú roma lakosság. Nem könnyű megfelelni az igényeknek. Ma már egyértelmű, hogy a munkanélküliséggel együtt kell élnünk. Rajtunk kívülálló okok miatt is megtörténhet, hogy elveszítjük az állásunkat. Visszajutni pedig nagyon nehéz. Különösen egy olyan megyében, ahová nem jön a külföldi tőke, de a hazai befektetők sem jelentkeznek. A munkanélküliség egy évtizede az ország keleti régióhoz hasonló. Sajnos, Tolna megye ilyen „adottságokkal” rendelkezik. Reménykedem, hogy az EU-csatlakozás kedvezően hat majd a munkaerőpiacra is, és már az idén megnyílnak a különböző uniós alapok: strukturális és kohéziós alap.

– **Melyek szakszervezeti munkájának a legfontosabb helyi és országos tapasztalatai, tanulságai? Hogyan ítéli meg az érdekvédelmi munka jelenlegi lehetőségeit, jövőjét? Milyen módon, milyen irányban fejlesztené tovább a PSZ tevékenységét?**

– A Pedagógusok Szakszervezete a legnagyobb ágazati szakszervezet, de területileg szétaprózódott tagsággal rendelkezik. A szervezet nehezen mozgatható, érdekvérvényesítő képessége gyenge, nincs arányban a tagság létszámával. A kollégákban egy naív illúzió él, hogy majd mások lépnek helyettük. Majd a szakszervezet „kijárja” (az a néhány vezető!), és az eredmény természetesen mindenkire vonatkozik. Ez így nem megy! Nem is tisztességes. A szakszervezet a tagságával együtt lehet erős vagy gyenge. De a nem szakszervezeti tagnak is tudnia kell, hogy saját érdekében mikor kell a szakszervezet által meghirdetett akciók mellé állnia (lásd aláírásgyűjtés, tiltakozás, figyelmeztető sztrájk vagy munkabeszüntetés). Az eredményes érdekvédelmi munkához a mainál komolyabb összefogásra van szükség:

- helyre kell állítanunk a PSZ szervezeti egységét, növelni szükséges a tagság létszámát, meggyőzni a pályára kerülő fiatal kollégákat, hogy csak közösen tudunk a helyzetünkön változtatni;

- a PSZ-nek világos, jól kommunikálható célokkal kell rendelkeznie az élet- és munkakörülmények javítása, az uniós bérfelzárkóztatás terén, s erősíteni szükséges a szakmai érdekvédelmi tevékenységét is;

- elengedhetetlen az oktatás finanszírozásának reformja és az egységes közszolgálati törvény bevezetése;

- fontosnak ítélem a SZEF-en belüli és a szakszervezetek közötti együttműködés, párbeszéd erősítését;

- a tájékoztatás és információ, a tisztségviselők rendszeres képzése elengedhetetlen az eredményes szakszervezeti munkához;

- új alapokra kell helyezni az érdekegyeztetés rendszerét, hogy kormányzati ciklusoktól függetlenül, eredményesen működjön.

JELENTÉS A MAGYAR KÖZOKTATÁSRÓL (2003)

Az OM támogatásával az Országos Közoktatási Intézet szakmai műhelyében, **Halász Gábor** irányításával készült – immár negyedik – tanulmánygyűjtemény 17 szerző közreműködésével, kétéves kollektív munka eredményeként jelent meg. Célja, hogy átfogó képet adjon a magyar közoktatási rendszerben zajló folyamatokról, a kihívásokról és az oktatáspolitikai ezekre adott válaszairól. A kötetben olvasható elemzések az 1999-2003 eleje közötti időszakot ölelik fel. A **Jelentés** kilenc fejezete többek között a közoktatás társadalmi-gazdasági környezetével, az irányítással, a finanszírozással, a strukturális kérdésekkel, a pedagógusokkal, az eredményesség és minőség kérdéseivel foglalkozik. A kiadványt terjedelmes, sok ezer adatot tartalmazó függelék teszi teljessé, amely önálló adattárként is használható. Jó lenne, ha a közoktatással összefüggő döntéseket hozó testületek, vezetők minél gyakrabban forgatnák e kötetet, a PSZ-tisztségviselők pedig az érdekvédelem szempontjából is fontos ismeretekhez juthatnak általa.

A szerkesztői, szerzői gárda 2003. december 11-én mutatta be a szakmai sajtó képviselőinek a könyvet, melynek során élénk eszmecsere bontakozott ki a magyar közoktatás aktuális gondjairól. Többek között vita alakult ki az egyik kutató-szerző és a *Pedagógusok Lapját* képviselő újságíró-PSZ-tisztségviselő között arról, hogy közoktatásunk kudarcaiért mennyiben felelősek a pedagógusok, az oktatáspolitikai, a feltételrendszer hiányosságai vagy a társadalmi környezet változásai, a hátrányos helyzetű tanulók arányának folyamatos növekedése. Erre a kérdésre a későbbiekben visszatérünk. Ízelítőül most **Imre Nóra** és **Nagy Mária** szerzőpáros „Pedagógusok” c. fejezetéből közöljük a pedagógustársadalom összetételéről szóló részletet.

A kötet megrendelhető az Országos Közoktatási Intézetnél (1364 Budapest, Pf. 120.), és az OKI honlapja révén is elérhető (www.oki.hu). Az elektronikus változat a könyvhöz képest számos előnnyel jár, mivel abban a hivatkozások hipertext-formátumban jelennek meg, és ez lehetővé teszi a szöveg különböző pontjainak, a hivatkozott adatoknak és forrásoknak gyors megtalálását.

A pedagógustársadalom összetétele életkor és nem szerint

A szakma összetételét az életkor, a nők aránya és a végzettség szintje szerint vizsgáljuk. Összességében az mondható el, hogy az elmúlt egy évtizedben a közoktatásban foglalkoztatott pedagógusok esetében az átlagos életkor és a nők aránya növekedett, a képzettség átlagos szintje viszont csökkent, miután a fiatalabb korcsoportokban a főiskolai végzettségük aránya nőtt.

Az 1990-es évek óta a fejlett európai államok többségében – mint korábban jeleztük – egyre inkább problémát jelent a pedagógustársadalom elöregedése. A magasabb életkorú pedagógusok jóval nehezebben alkalmazkodnak az információs társadalom gyors változásaihoz, bár ezt ellensúlyozza, hogy fiatalabb kollégáikhoz képest sok hasznos tapasztalattal rendelkeznek. Másrészt az 50 éven felüli tanári munkaerő nagyobb költségvetési kiadást jelent, mivel a pályán eltöltött idő miatt ők már magasabb fizetési kategóriába esnek, és továbbképzésük is nagyobb költségeket emészt fel.

Magyarországon a pedagógus-munkaerő korösszetétele a nyugat-európai tendenciákhoz viszonyítva jelenleg kedvezőbb képet mutat. A kilencvenes években azonban a főállású munkaviszony keretében foglalkoztatott szakképzett pedagógusok életkor szerinti összetétele kedvezőtlenül alakult. Az önkormányzati és a központi fenntartású iskolákban dolgozó szakképzett pedagógusok átlagos életkora 1989 és 2001 között 38,1-ről 41,5 évre nőtt, az alapfokú oktatásban dolgozóké 37,2-ről 41 évre, a középfokon dolgozóké pedig 40,5-ről 43,1 évre emelkedett. 1992 és 2000 között a 30 évnél fiatalabb pedagógusok aránya a 17%-ról közel 12%-ra esett vissza, míg a 40 év felettiek aránya megnőtt.

Ugyanakkor 2001-ben – a nem állami fenntartású intézményeket is magában foglaló oktatási statisztika szerint – kedvezőbb a kép. A közoktatásban foglalkoztatott pedagógusoknak majdnem 16%-a volt harminc éven aluli, 30%-a a harmincas éveiben járt, 33%-a 40–49 éves, 18%-a 50–60 év közötti volt, míg 2,6%-uk hatvanéves és idősebb. Ez alapján az mondható, hogy a nem költségvetési fenntartású iskolákban dolgozók kormegoszlása kedvezőbb, mint a települési önkormányzatok által fenntartott iskoláké. Az egyházi és alapítványi fenntartású iskolák pedagógusainak közel 60%-a negyven évnél fiatalabb, ugyanakkor a helyi önkormányzati iskoláknál ez az arány 45%-ot tesz ki. Az idősebb kollégák (50 év feletti) aránya pedig magasabb – megközelítőleg 20% – az önkormányzati fenntartású iskoláknál, míg az alapítványi iskoláknál ez 12,5%.

Ha a pedagógusok kormegoszlását oktatási szintenként vizsgáljuk, akkor azt látjuk, hogy a legegyszerűsebb eloszlást a középfokú intézményekben tanító tanárok mutatják, ahol viszonylag magasabb a fiatal oktatók aránya. Ugyanakkor itt a legnagyobb az 50 éven felüli tanárok aránya (28,5%) is. Minden oktatási-nevelési intézményben, hasonlóan az országos átlaghoz, a 40–49 év közötti korcsoportba tartozó pedagógusok aránya a legnagyobb. Ezek közül is az óvodapedagógusok emelkednek ki, ahol 40%-uk sorolható ebbe a korosztályba. A legkedvezőbb korösszetétel az általános iskolai tanítóknál található, ahol a pedagógusok közel fele nem érte még el a 40. életévét.

Az aktív foglalkoztatottakkal összehasonlítva feltűnő, hogy a pedagógusoknál több mint kétszer annyian (2,6%) dolgoznak még 60 éves kor felett is, mint más szakmákban, mely a tanári pálya fiatalodása ellenében hat. A szellemi, értelmiségi szakmákhoz viszonyítva azonban nincs nagy eltérés, a 40 év feletti életkorba tartozók megoszlása hasonló. Ugyanakkor a felsőfokú végzettséghez kötött munkakör miatt a tanári pályán nincsenek a 15–19 éves korcsoportba sorolható pályakezdők, és a 30 év alatti munkavállalók aránya is jóval kevesebb, mint más szellemi foglalkozásúaknál.

Bár a hazai pedagógus-munkaerő életkora kedvezőbb sok fejlett európai országnál, nemenkénti összetétele – egyöntetűbb jellege miatt – hátrányosabbnak tekinthető. A nemzetközi összehasonlítást tekintve hazánkban a nők aránya minden oktatási szinten magasabb az OECD átlagánál (1999). A legjelentősebb különbség az alsó középfokon (5–8. évfolyamon) tanítók esetében fedezhető fel, ahol a hazai 85,5%-os női aránnyal szemben a tagországok átlaga 62,7%. Általános jellemző, hogy minél magasabb oktatási szintről beszélünk, annál nagyobb a férfi pedagógusok aránya. Míg hazánkban szinte csak nők foglalkoznak a kisgyerekekkel az óvodákban, addig Kanadában és Franciaországban az óvodapedagógusok több mint 20%-a férfiak. 1999-ben Magyarországon a középfokú oktatási intézményekben dolgozó tanárok több mint a fele nő volt, ugyanekkor Svájcban és Dániában csak mintegy 30%-uk. Összességében megállapítható, hogy nincs olyan ország, ahol az elmúlt tíz évben csökkent volna az oktatási rendszerben foglalkoztatott női munkaerő aránya.

Magyarországon a tanári pálya elnöiesedése nem új keletű, mégis az 1990-es években a nők arányának erőteljes növekedését figyelhetjük meg a közoktatási szektorban. Az önkormányzati és a központi költségvetés által fenntartott iskolákban a pedagógus-munkaerőnek 75%-a volt nő 1992-ben, ez a szám az ezredfordulón már 82%-ra emelkedett. Az alapfokú oktatásban 85,4 százalékról 88%-ra, a középfokú oktatásban pedig 46,9 százalékról 61,1%-ra emelkedett ez az arány. A nők arányának növekedése a pedagógusok között tehát főleg a középfokú oktatásban volt jelentős. 2001-ben a közoktatási rendszer egészében a nők aránya megközelítette a 82%-ot, de a fenntartó típusa szerint igen eltérő megoszlás fedezhető fel. A pedagógusok jelentős részét foglalkoztató települési önkormányzatok által fenntartott iskolákban a tantestület 84,4%-a nő, míg az alapítványi iskoláknál közel 71% ez az arány. Ez utóbbi abból is adódhat, hogy a nem kizárólag állami fenntartásból élő iskolákban magasabbak a kereseti lehetőségek, és talán az oktatói szabadság is szélesebb, így ez vonzóbb a férfi munkaerő számára. Az egyházi fenntartású iskolák valahol a kettő között találhatók a maguk 78%-os női dominanciájukkal. A megyei fenntartású intézmények pedig – lévén többségében szakiskolák – nagyobb arányban alkalmaznak férfi tanárokat.

A 2001-es oktatásügyi statisztikai adatok azt jelzik, hogy az idősebb korosztály körében magasabb a férfiak aránya. Míg az 50–59 éves korcsoportba tartozóknak 26%-a férfi pedagógus volt, addig a fiatalabbak (30 éven aluliak) körében ez az arány már csak 14%. Ha a közoktatásban foglalkoztatott pedagógusok megoszlását életkor és nem szerint együttesen vizsgáljuk, akkor azt látjuk, hogy a fiatal, 30 év alatti, férfi munkaerő aránya igen alacsony (2,5%), pedig a 30–39 éves korosztályban még közel kétszeres (4,6%) az arányuk.

EÖTVÖS JÓZSEF-EMLÉKPLAKETT KITÜNTETÉST KAPTAK

A Magyar Közoktatás Napjához, november 22-éhez kapcsolódva 2003-ban is öt intézménynek, közösségnek ítelték oda a PSZ által alapított Eötvös József-emlékplakettet. E testületek, PSZ-szervezetek nemcsak eredményes nevelési-oktatási tevékenységükkel, kiemelkedő szakmai munkájukkal tűntek ki, hanem közösségépítő, érdekvédelmi eredményeikkel, magas szakszervezeti szervezettségükkel is felhívták magukra a figyelmet. Lapunk hasábjain ezúttal két ilyen intézményt mutatunk be: a győri Váci Mihály Általános Iskolát és a gyulai Dürer Albert Általános Iskolát.

A győri Váci Mihály Általános Iskola

Iskolánk Győr közigazgatási területén található, 1970-ig önálló település, Győrszentiván volt. Falusias, családi házas, kertes jellegét a mai napig megőrizte, s reméljük, örzi továbbra is. Iskolánk 1889-ben egyházi iskolaként kezdte meg működését. Az államosítás után, 1960-ig egyetlen iskolaként működött a településen. 1971-ben vette fel Váci Mihály, a költő-pedagógus nevét, s viseli napjainkig is. Névadónk előtt tisztelegve azóta róla elnevezett versmondó versenyeket szervezünk, 2004-ben már 33. alkalommal. Lebó Ferenc győri szobrászművész által készített szobor áll udvarunkban a Váci-fa, a jegyenye árnyékában.

Az egyházi iskolát 1986-ban újították fel, miután iskolánk egy új szárnyal bővült. Akkor készült el a szabadtéri sportpálya, KRESZ-park és az iskolát körüllelő, gyönyörű park. Büszkék vagyunk iskolánkra, s annak könyvtárára, ezért óvjuk, féltjük és vigyázunk rá! Intézményünkben 305 tanuló, 24 pedagógus és 18 fő kiegészítő személyzet munkálkodik. A felnőttek 80%-a szakszervezeti tag.

Pedagógiai céljainkat a gyermekek iránt érzett felelősségtudat hatja át, tudatosan figyelembe véve a társadalom, a szűkebb környezet, a családok elvárásait. Munkánk során arra törekszünk, hogy tanulóink becsületes, nyitott, kreatív, hazaszerető, testileg-lelkileg egészséges, helyes értékrenddel bíró személyekké váljanak. Szeretnénk, ha az iskolánkat befejező diákok többsége megfelelné a mi gyermekképzésünknek. Szeretnénk tanulóinkat olyan képességek birtokába juttatni (különösen a matematika, anyanyelv és az idegen nyelv terén), amelyre később építeni tudnak, illetve alkalmassá válhatnak kiemelkedő teljesítmények elérésére.

A felzárkóztató, tehetséggondozó programjainkat, a szabadidős tevékenységet úgy szervezzük, hogy céljaink elérésében segítsenek minket. Elvárásainknak megfelelően veszünk részt különböző tanulmányi, kulturális és sportversenyeken, ahol soha nem vallunk szégyent, tanítványaink szép eredményeket érnek el.

Tanulóink 75-80%-a tanul tovább gimnáziumban, szakközépiskolában, a többi szakmunkásnak tanul. A visszajelzések alapján állíthatom, hogy jó alapokat kapnak nálunk. Nagy gondot fordítunk hagyományaink ápolására, a hazafiság, a nemzeti öntudat fejlesztésére. Magas színvonalon tartjuk meg megemlékezéseinket nemzeti ünnepeinkről, a Mikulás, a karácsony, a gyermeknap, a kulturális bemutató, és nem utolsósorban a Váci-hét rendezvénysorozata csak kis ízelít a hagyományápolás terén kifejtett munkánkból.

Az iskolavezetés és a PSZ tisztségviselői jó kapcsolatának köszönhetően évente kirándulásokat szervezünk, karácsonykor fehér asztalnál együtt ünnepelünk a nyugdíjas kollégákkal, nőnapot, fiúnapot tartunk.

Jó közösségünk csak még jobb lesz azáltal, hogy a szakszervezeti értékeket, úgymint a szolidaritás, összefogás, egymás megbecsülése, a magunkénak érezzük. Az itt dolgozó felnőttek többsége tagja a szakszervezetnek, s a pályakezdőket sem volt nehéz megnyerni ahhoz, hogy tagjai legyenek a Pedagógusok Szakszervezetének.

2003. december 17-én tartottuk a dolgozók karácsonyát. Az ünnepi hangulatot emelte az a tény, hogy iskolánk a Pedagógusok Szakszervezetétől Eötvös József-emlékplakett kitüntetést vehetett át. Köszönjük a javaslattevőnek, Torma Tibornénak, a PSZ városi titkárnak, valamint Varga Lászlónak, a kitüntetés átadójának e nagy megtiszteltetést.

Remélem és tudom, hogy ez a kitüntetés további jó és áldozatkész munkára sarkallja az iskola minden dolgozóját, erőt, lendületet ad a nehézségek elviseléséhez. Ezzel a hitvallással maximálisan egybecseng Váci Mihály versének egy részlete: „és érezzék egy kézfogásról rólad, / hogy jót akarsz, és Te is tiszta jó vagy; / s egy tekintetük elhitesse véled: / - szép dolgokért élsz és érdemes élned!”

Wunderné Németh Judit PSZ-titkár

A gyulai Dürer Albert Általános Iskola

A Dürer Albert Általános Iskola működésének történetét többen papírra vetették. Az egyikük megállapítása szerint 1990-ben ünnepelhették az iskola fennállásának 300. évfordulóját, falai azonban legalább 500 évesek. Az idők folyamán egyházi iskolaként, leginkább református iskola keretein belül működött. Voltak vészes időszakok, például Mária Terézia idején, aki rendeletben tiltotta meg a protestáns iskolák fenntartását. A hosszú évek alatt épületekkel bővült, külterületi iskolákat csatoltak hozzá, próbálták megszüntetni, mégis fennmaradt. Az iskola kisebb károkat szenvedett a II. világháború következtében. Használták hadikórház céljára, és ideiglenes szállást is alakítottak ki benne.

Az 1945-ös őszi országgyűlés fogadta el a Minisztertanács javaslatát az általános iskola létrehozásáról. Az akkori statisztikai adatokból kitűnik, hogy az osztályok koedukáltak. Van egy gyógykezelési osztály is 19 tanulóval.

Jelentős szerepe volt a felszabadulás utáni években az iskolában működő pedagógus-szakszervezetnek is, amely az intézményben már 1946-ban megalakult. Első titkára Komlóssy Aladár volt. Az általános iskola első igazgatója 1948-49-ben Kertész Lajos. Dédunokája jelenleg az iskola tanulója.

Napjainkban a hagyományok megőrzésével, egy modern, Dürer Albert nevét felvevő 8 osztályos általános iskolaként Gyula városában a 6 állami általános iskola közül a mintegy 600 diákkal a legnagyobb tanulói létszámú intézmény. 22 tanulócsoporthoz oktatja tanítványait a 47 pedagógus. Az iskola nevelésfilozófiai elveit,

pedagógiai módszereit, képzési programját egyaránt az itt dolgozó pedagógusok hozták létre. Legfontosabb törekvésük, hogy a diákok iskolája legyenek.

Céljaik között szerepel még, hogy iskolájuk nyitott, önművelésre képes, reális értékekkel és kiművelt képességek széles körével bíró fiatalokat bocsásson ki, akik elsajátított gondolkodási műveletek segítségével legyenek képesek tudásuk bővítésére, fejlesztésére. Olyan iskolai légkör alakuljon ki, amelyben a tanuló is alkotó része a tanítási-tanulási folyamatoknak, és felfedezheti az alkotás izgalmát, örömet.

Hagyományok nélkül nincs jelen, sőt, a jövő építése is lehetetlen. Ezért ennek ápolása is céljaik között szerepel. Ilyen hagyomány intézményünkben az érdekvédelem érvényesítése is. Szervezettségükre jellemző, hogy az 56 alkalmazott közül 39 fő a pedagógus-szakszervezet tagja. Intézményük több évtized óta helyet biztosít a városi pedagógus-szakszervezet működéséhez. Az elődök öröksége kötelezi őket.

A kitüntetés átadására 2003. december 19-én szívet melengető karácsonyi ünnepségen került sor, amelyen a tanulók, a pedagógusok és a meghívott vendégek, köztük dr. Perjési Klára polgármester egyaránt jó hangulatban vettek részt. Az Eötvös József-emlékplakett kitüntetést Árok Antal, a PSZ alelnöke adta át Nádházi Istvánnak, az iskola igazgatójának és Kovács Tamás szb-titkárnak. Az intézmény vezetőinek és közösségének tevékenységét Arató Sándorné, a PSZ Gyula városi szervezetének titkára méltatta. Az ünnepséget hangulatos állófogadás zárta.

Ezzel a címmel a sajtóorgánumban tallózza a velünk vagy rólunk készült írásokból közlünk összeállítást. Így egyrészt egy csoportba gyűjtve áttekintést kaphatunk arról, hogy milyen információk jutottak el gondfajnkra, eredményeinkről a társadalomhoz, másrészt azt is láthatjuk, melyek azok a lényeges problémák, törekvések, amelyek még nem vagy nem kellő módon váltak ismertté. Egyszerre célunk tehát a tájékoztatás és tájékozódás.

NÉPSZAVA

(2003. XII. 11.)

Figyelmeztető sztrájkra készül a Pedagógusok Szakszervezete

Demonstrálnak-e a pedagógusok, illetve a közszolgálati dolgozói – ez a kérdés várhatóan a közszolgálati szakszervezetek holnapi fórumán dől el. Az, hogy a tanárok, illetve az esetlegesen hozzájuk csatlakozó közalkalmazottak (például egészségügyi dolgozók) figyelmeztető sztrájkot tartanak, petíciót írnak vagy éppen az utcára vonulnak-e, attól függ, milyen eredménnyel zárulnak a közszolgálati sztrájkbizottság és a kormányzat bértárgyalásai.

Ahhoz, hogy a „közfizetéseket” megőrizze a realértéküket, legalább hatszázalékos béremelésre van szükség – ebben az érdekvédelmi szervezetek és a kormányzati szervek is egyetértenek. Amiben vita van, az a hatszázalékos béremelés biztosításának mikéjntje. A kormányzat ugyanis csupán egy ajánlást fogalmazott meg az oktatási és egyéb közszolgáltatási intézményeket fenntartó önkormányzatok számára a béremelésről. „Az ajánlás viszont nem jelent garanciát” – mutatott rá Árok Antal, a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) alelnöke szerint az üdvözítő megoldást az jelentené, ha a hatszázalékos növekedést a közalkalmazotti bértáblában is rögzítenék. Ugyanis az ebben foglaltak végrehajtásáról törvény rendelkezik. (...) Több önkormányzat jelezte – hangsúlyozta Árok Antal –, hogy mindössze egy-két százalékkal vagy éppenséggel egyáltalán nem tudja megemlíni a pedagógusok bért.

Így, ha a hatszázalékos emelés nem kerül be a közalkalmazotti bértáblába, a pedagógusjüvedelmek realértéke csökken vagy a bérek növeléséhez szükséges összeget az intézményigazgatók a működési költségek lefoglalásával, elbocsátásokkal lesznek lénytelenek kigazdálkodni.

(2003. XII. 13.)

Összefogást üzenő érdekvédők

(...) Szabó Endre, a közszolgálati sztrájkbizottság szóvivője, a Szakszervezetek Együttműködési Fórumának elnöke beszédében utalt arra, hogy a közszolgálati érdekegyeztetés fórumainak eredménytelensége vezette a sztrájkbizottság létrehozásához. Szerinte eddig felelősségérzet, kompromisszumkészség és türelem jellemezte a szakszervezeteket, és javaslataiknál figyelemmel voltak az ország helyzetére is. (...) Varga László, a Pedagógusok Szakszervezetének elnöke szerint igényeik reálisak és visszafogottak, a 6 százalékos béremelés a realpozíciók megőrzésére jó. (...)

(2004. I. 6.)

Hogyan egyeztethető össze a közoktatás finanszírozása a gyermekszám csökkenésével?

Árok Antal, a Pedagógusok Szakszervezetének alelnöke: Az iskolák fenntartási költsége nem csökken arányosan a gyereklétszámmal. Az intézményeket a gyermekcsoportok, osztályok száma alapján kellene támogatni. Különben a kistéleplések reménytelen helyzetbe kerülnek.

Sáska Géza oktatási szakértő: A demográfiai apály idején vált világossá, hogy komoly felelősségi problémák vannak az igazgatásban az oktatás területén. De iskolabezárásokról eltvete van szó, annál inkább intézmény-összevonásról.

NÉPSZABADSÁG

(2003. XII. 13.)

Megállapodás után tárgyalnak

Nyolcszáz ezer dolgozót képviseltek a közszolgálati sztrájkbizottság fórumán

A közszféra szervezett dolgozói elszántak arra, hogy akár sztrájkjal adjanak nyomatékot a jövő évi béreme-

lésre vonatkozó követelésüknek, és kitartanak amellett, hogy a kormánynak jövőre szinten kell tartania a realbéreket, jogi garanciát is vállalva erre. A közszolgálati sztrájkbizottság tegnapi, az ELTE Gólyavárában megrendezett fórumán öt konföderációhoz tartozó huszonöt szakszervezet képviselői hangoztatták, hogy nem céljuk a munkabeszüntetés, a tárgyalóasztalnál szeretnének egyezsége jutni. Ezért felszólították a kormányt: ajánlatával tegye lehetővé, hogy legkésőbb 2004. január első felében megállapodhassanak a mintegy 800 ezer közszolgálati dolgozó jogi és pénzügyi garanciával alátámasztott legalább hatszázalékos béremeléséről. (...) Szabó Endre, a sztrájkbizottság szóvivője utalt rá, a dolgozók képviselői kompromisszumkészséget mutattak azzal, hogy a jövő évi 10 százalékos béremelési javaslatuk ellenére készek voltak tárgyalni a kormány hatszázalékos ajánlatáról. (...)

(2004. I. 12.)

Óvodai felügyelet sztrájk esetén is van

Bár még nincs döntés arról, sztrájkolnak-e a közszféra dolgozói, a közoktatási szakszervezetek már tegnap megkezdték a tárgyalásokat az Oktatási Minisztériummal arról, hogy egy esetleges munkabeszüntetés esetén milyen minimális szolgáltatásokat kell garantálni. Varga László, a Pedagógusok Szakszervezetének elnöke érdeklődésünkre elmondta: még nem állapodtak meg semmiben a tárca illetékeseivel, a tárgyalásokat jövő hét pénteken folytatják.

A sztrájk törvény nem mondja ki egyértelműen, mi felel meg elégséges szolgáltatásnak, arról mindig esetenként kell egyeztetni – közölte Varga László. Országos szintű munkabeszüntetésnél például az érdekvédelmi szervezeteknek és a kormány által kijelölt illetékeseknek kell megállapodniuk – helyi szinten az így megfogalmazott ajánlások mentén oldják meg a feladatokat.

A közoktatásban legutóbb 1995-ben szerveztek sztrájkot a pedagógusok: decemberben egy teljes napig szünetelt a tanítás a közoktatási intézmények 80 százalékában. Akkor intézménytípusonként eltérően oldották meg a gyermekek felügyeletét. Ha például egy településen több óvoda is volt, általában kijelöltek közülük egyet, amelyik gondoskodott a gyermekek felügyeletéről. (...)

KÖZNEVELÉS

(2003. XII. 12.)

Középpontban a finanszírozás

A közoktatás finanszírozásának felülvizsgálatát kezdeményezte a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége és a Pedagógusok Szakszervezete. Az Oktatási Minisztériumban örömmel fogadták e kezdeményezés dokumentumát, melyből kiderül, hogy a demográfiai helyzet alakulása nemcsak az oktatási ágazat gondja, hanem társadalmi ügy, mely csak komplex, hosszú távú programok kidolgozásával oldható meg – jelentette be Szabados Tamás politikai államtitkár a minisztériumban megtartott sajtótájékoztatón, amelyen részt vett Árok Antal, a szakszervezet alelnöke és Dióssy László, az önkormányzati szövetség elnöke is. Szabados Tamás elmondta azt is, hogy az önkormányzatiság kiépítése óta probléma a települések oktatási intézményeinek finanszírozása. Megoldása nem halogatható tovább, éppen ezért még december folyamán a Pénzügyminisztérium, a Belügyminisztérium, a Miniszterelnöki Hivatal, az Oktatási Minisztérium és az érdekvédelmi szervezetek bevonásával szakértői bizottságot alakítanak, amely belátható időn belül a

kormány elé teszi a finanszírozási elképzeléseit, javaslatait.

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

(2004. I. 8.)

Magasabb reálbért akarnak a pedagógusok Véleményük szerint kezdődik a 2002-es béremelés leértékelődése

(...) Szikszai Miklós, a PSZ Hajdú-Bihar megyei elnökének tájékoztatása szerint a költségvetés hátrányosan érinti a nevelési-oktatási intézmények működését és a közalkalmazottak keresetét. (...)

A közalkalmazotti bértábla „befagyasztása” kapcsán a pedagógusok többsége úgy véli, kezdetét veszi a 2002. szeptemberi béremelés leértékelődése. Szikszai Miklós az MSZP 2001-es, „Jövők: a tudás” című vitaanyagából idéz. E szerint a szocialisták „úgy kívánják kezelni a pedagógusok béremelésének ügyét, hogy az egyrészt a kormányzati ciklus elejétől, 2003. január elsejétől garantált, egyrészt, a 2001. évi béremelést meghaladó, radikális keresetemelést, másrészt a ciklus végéig garantált folyamatos reálbér-növekedést jelentsen.”

NÓGRÁD MEGYEI HÍRLAP

(2003. XII. 12.)

Ígérnek, majd elfelednek

A pedagógusokat, intézményvezetőket, a fenntartók képviselőit Deák Kálmánné, a pedagógus-szakszervezet észak-magyarországi regionális elnöke, a megyei bizottság titkára köszöntötte, s egyebek mellett arról tájékoztatta a résztvevőket, hogy az előző tanévi adatok alapján milyen mértékben csökkent, illetve változott az óvodai, általános és középiskolai pedagógusok létszáma, valamint a gyereklétszám Nógrádban. A közoktatás általános, visszaközönő problémái között jelezte, hogy a fenntartó önkormányzatok forráshiányosak, az intézményi épületek állaga nagyon sok esetben nem megfelelő, illetve fejlesztésekre kevés pénz jut. (...)

Ezután Varga László vitaindítóját hallgatták meg a résztvevők többek közt arról, hogy az elmúlt években mit tett a szakszervezet a munkavállalóért, s a jövő évre tervezett költségvetésnek milyen várható, kedvezőtlen hatásai lehetnek. Az országos elnök az elsők között említette meg, hogy tegnap tárgyalt a sztrájkbizottság a kormánnyal, s egyelőre nem jutottak megegyezésre, viszont a tárgyalások folytatódhatnak, legkészebb január 18-án ülnek egy asztalhoz. A pedagógusok felhívta a figyelmet például arra, hogy a 2002. évi fejlesztéseknek köszönhetően visszaállt a helyzet a tizenkét évvel ezelőtire, s hogy az idei infláció rontotta a tavaly elért növekedést. Hangsúlyozta azt is: „’90 óta ígér a politika, az elején ad is valamit, aztán elfeledkeznek rólunk.” (...)

24 ÓRA (Komárom-Esztergom megye)

és SOMOGYI HÍRLAP

(2004. I. 6.)

Kevesebb titok az iskolában

Enyhítené a titoktartási kötelezettséget az oktatási tárca. A minisztérium javaslata szerint a pedagógus mérleget: kiadja-e a tudására jutott információt a szülőnek. Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa, az oktatási jogok miniszteri biztosa és a Pedagógusok Szakszervezete támogatja a változtatást.

(...) Árok Antal, a Pedagógusok Szakszervezetének alelnöke az Europress kérdésére azt mondta: a PSZ támogatja a változtatást, bár nem ezt tartják a közoktatás legsürgetőbb problémájának. A pedagógusok korábban is mérleget a helyzetet a hasonló kérdésekben.

Kovács Dezsóné köszöntése

Az elmúlt év végén (november 28-án) ünnepelte 90. születésnapját Kovács Dezsóné Kossuth-díjas pedagógus, sikeres könyvek szerzője, tankönyvek szerkesztője. Sokan köszöntötték őt ebből a nevezetes alkalomból. Mindenekelőtt népes rokonságának tagjai, akikre mindig számíthat. Tőlük kapta azt a 90 szál rózsát, amely igazán megható, szép születésnap-i üdvözlés. Jelentkezett ezúttal is az első, felejthetetlen munkahely, Fülöpjakab, amely díszpolgárát is köszönti régi tanítójában. Köszöntötték régi kedves kollégák, akik tanítványainak, az alsó tagozat iránt elkötelezett utódoknak tartják magukat. És bekopogtak, ahogyan ezt rendszeresen teszik, a régi tankönyvkiadós kollégák, barátok, akik valahogy egyre öregebbek. Bizony, jót tesz számukra az ünnepelt fiatalos derűje, kedvessége, a megszokott szívélyes fogadtatás.

Kovács Dezsóné pedagóguspályája olyan szép, olyan sikeres, hogy akár tanítani is lehetne a tanítói hivatásra készülőknek. A kiskunfélegyházi születésű tehetséges leány a helyi tanítóképzőben szerzett oklevelet. A város külterületén, tanyai iskolában kezdi hivatása gyakorlását olyan sikerrel, hogy Klára-napon egész buszra való küldöttség köszöntötte, élén a polgármesterrel. Hét év után került Budapestre, a Márvány utcai iskolába.

Tapasztalatai, elméleti felkészültsége predesztinálják arra, hogy az akkori neves alsó tagozatos szakemberekkel összefogva kutatómunkát végezzon. *Danis Imréné, Gerlóczi Lajosné, Magyar Ilona* társaságában, munkaközösségben készítették el *módszertani kézikönyvüket az első osztályosok olvasás-írás tanításához*. Ennek sikerét mutatja, hogy 1952-ben *Kossuth-díj* az elismerésük. 1957-ben csábítja el a Tankönyvkiadó. Nem volt könnyű számára a döntés, ahogyan egy későbbi vallomásában ír erről, „nem akartam elhagyni soha az iskolát, a gyerekeket”, de meggyőzték róla, hogy tankönyvet szerkeszteni a kisiskolásoknak, az nem jelent hütlenséget.

Nagyon megszereti ezt a munkát, de arat szerzői babérokat is. Sok-sok kedves története van ebből az időből, szerzőkkel való együttműködésről, iskolai tankönyvbemutatókról. *Gergely Károlynéval* társszerzőségben megírják a *Peti és Panni olvasni, írni tanul* könyvüket, amely több kiadásban is megjelent. Nagy siker a *Kirándulás az ABC hegyre* című könyve, 1971 és 1977 között csak 1974-ben nem jelent meg. *Peti és Panni* aztán második lesz, ekkor is szükségük van Klári néni segítségére. Ehhez írja meg újabb könyvét: *Peti s Panni második osztályba jár*. Sok-sok akkori kisdíák, akkori tanító emlékezetében élnek ezek a kedves, hasznos könyvek. 1973-ban ment nyugdíjba, de az oktatásügyről, különösen a kisdíák tanításáról ma is tud mindent. A *Petik és Pannik* ma is vigyáznak Klári nőre, akit éltessen az Isten meg sokáig erőben, egészségben!

Az ünneplők seregében ott van a pedagógus-szakszervezet is: tisztelettel tekintünk egész életművére, mely ma is – amikor annyi szó esik az olvasástanításról, a szövegeértésről – példamutató és forrásértékű.

Petró András

Felhívás bábjátékos-találkozóra

A **Kelenvölgyi Közösségi Ház 2004. február 28-ára** szeretettel hívja a gyermek bábcsoportokat egy játékos, vidám szakmai találkozóra. Azzal a céllal, hogy a 2004-es budapesti és más bábversenyek előtt a csoportok bemutassák „elkészült” darabjaikat, és a munka folytatásához művészeti és pedagógiai támogatást kapjanak. Szakmai segítők: *Giovannini Kornél* bábművész és *Granasztói Szilvia* bábpedagógus. Ez a találkozó nem verseny, itt mindenki csak nyerhet, szakmai segítséget és ötleteket, amennyiben igénylik. A bábos gyermekek úgy mérettethetik meg előadásukat, hogy a további munka is jó hangulatú és vidám legyen.

A részvétel ingyenes. Jelentkezési határidő: **2004. január 31.** Jelentkezni lehet levélben vagy e-mailen: „Bábjátékkal a szép és értelmes gyermekkorért!” Kelenvölgyi Közösségi Ház, 1116 Budapest, Kardhegy u. 2., e-mail: kelenvolgy@axelero.hu. (A jelentkezéseket visszaigazolják.) Érdeklődni lehet telefonon: 424-5363. Mindenkit szeretettel várnak.

Újlesztendő vígságszerző

A rómaiaknál i. e. 153-ig március 1., azt követően pedig január 1. az új év első napja, az ünnepélyes évkezdés. A keresztény egyházi év a IV. századig január 6-án, vízkeresztkor, majd december 25-én, karácsonykor kezdődött. A középkorban más évkezdő napok is dívtak. Franciaországban például 1556-ig húsvétvasárnap, Angliában 1752-ig március 26-a volt az új esztendő első napja. XII. Ince pápa 1691-ben tette át január 1-re az évkezdést. Különlegesség, hogy az egyiptomi kopt keresztények manapság is augusztus 1-jén kezdik az új esztendőt.

Az év eleji szokások és babonák legtöbbször a karácsonyiakkal egy körbe tartozik. Részben egyházi eredetűek, részben a korábbi, pogány idősorból eredeztetettek. Újévi és részben karácsonyi népszokás többek között a koledálás is, amely elsősorban a Dunántúlon és Erdélyben maradt fent. Fiatalok láncos bottal és dudával felszerelve, jelmezbe öltözve, házról házra járva ősi eredetű énekeket mondanak, szép jövőt ígérnek, és adományokat gyűjtenek, azaz koledálnak (koldulnak). E regölések eredetileg a téli napforduló pogány kori ünnepéhez fűződtek, és Szent István korában tolódtak az újévhez.

A hagyományokhoz igazodva a vénülő idő, bizakodva várt jövőndő, jó vagy rossz sorsunk a témája a közreadott idézeteknek, mondásoknak. Ezekkel kívánunk olvasóinknak boldog új esztendőt, reményteljes jövőndőt.

- Mindenre megtanít a vénülő idő. (*Aiszkhülosz*)
- A legtöbbször a jövő bizonytalansága uralkodik a dolgaimban. (*Thuküdidész*)
- Csak az idő a miénk, és mégis bárki kedve szerint igénybe veszi. Ugyanakkor senki sem gondolja, hogy tartozik ezért valamivel, mert kapott az időnkől, holott éppen az idő az, amit még a leghálásabb ember sem tud visszaadni. (*Seneca*)
- Ha azt kérdezték tőlem, mi az idő, nem tudnám megmondani. De nagyon jól tudom, ha nem kérdezték tőlem. (*Szent Ágoston*)
- Az idő sokkal hatalmasabb úr, mint elménk. (*N. Machiavelli*)
- A múlt és a jelen csupán eszköztünk: célunk a jövőndő. Így tehát sohasem élünk, csupán remélünk élni. (*Pascal*)
- Azok a történések, akik azt hiszik, hogy megjósolják a jövőt, méltatlanok arra, hogy megírják a múltat. (*Voltaire*)
- Az ostobák a múltról beszélnek, a bölcsök a jelenről, a bolondok a jövőndől. (*Napóleon*)
- Az idő, mondják, nagy tanítómester. Csak az a baj, hogy megöli tanítványait. (*H. Bertioz*)
- A jövőben az a jó, hogy nem egyszerre, hanem naponként érkezik. (*A. Lincoln*)
- A jövő közelebb van a jelenhez, mint a múlt. (*S. Kierkegaard*)
- Halvány jelen lesz a színes jövő. (*Tompa Mihály*)
- Már a jövő sem az, ami volt. (*J. Verne*)
- Múlt és jövő illúzió, egyedül a jelen valóság. (*L. Tolsztoj*)
- A jelen a múlt közvetítésével válik jövőndővé. (*P. Valéry*)
- Ha szembeállítjuk egymással a múltat és a jelen, el fogjuk veszíteni a jövőndőt. (*Churchill*)
- Az asszony múltjában mindig inkább hisz a világ, mint a férfi jövőndőjében. (*Móra Ferenc*)
- A múlt azzal a jóakarattal ítéltető meg, amellyel az összes jóvátehető dolog... A jövő nem igazolhat semmit. (*Füst Milán*)
- Azért vagyok pesszimista, mert ifjúkorom elképzelései nem valósultak meg? Sokkal rosszabb. Megvalósultak, de milyen szörnyű torzpozákká. (*Lengyel József*)
- Ki tudja, hol kezdődik a jelen. Ki tudja, hol ér véget a múlt. (*L. Aragón*)
- Ha gondoskodni akarunk arról, hogy biztos legyen a jövőnk, a múltat tisztelettel kell néznünk, a jelent gyanakvással. (*J. Joubert*)
- A jelen vissza nem térő pillanat. A múlt ítélőbíró, s a jövő? Nos, a jövőndőt mindent ígérgető, felelőtlen kamasz. (*Károlyi Amy*)
- Csak arról szoknánk le, hogy a szép jövőndől akármit is mondjunk! Hiszen rettenetes dolgokra képesek érte az emberek. (*Ansel Éva*)
- A jövőndő fenyegetése a múlt fenyegetésével kezdődik. (*Moldova György*)

Magyar szólások, mondások:

Esztendő, vesztendő. Múltával dicsérelt a napot, az esztendőt. Haladnak a hetek, múlnak az esztendők. Mindig jobbnak tartják az elmúlt esztendőket. Egy nap nem egy esztendő. Sok nap van egy esztendőben. Hosszú mint az esztendő. Hosszú ideig tart, amíg öreg barátságok születnek. Az élet túl rövid ahhoz, hogy rossz bort igyunk. Sok ünnep sem jó az esztendőben. A hétköznapi adja az esztendő javát. Csak egyszer esik az esztendőben úrnapija. Esztendőben csak egyszer van aratás. Sovány, mint a hét szűk esztendő. Szántóvető embernek a jövő esztendőben áll minden gazdagsága. Szép a leány ideig, huszonnégy esztendeig. Szép a leány ideig, harmincnyolc esztendeig. A gazdag özvegyasszony mindig harmincesztendő. Szép volt ötven esztendő előtt. Szépség és gazdagság hamar múló jószág. Örül, mint rossz szolga az esztendő végének. Rossz szolgának minden órában kitelik esztendeje. Be ne fald azt egy nap, amit esztendőnap meg nem emészthet a gyomrod. Ha a jövőndőt tudnánk, kevesebbet hibáznánk. Tovább élek száz esztendőnél. (*Mulassunk, legyünk vígak!*) Mindig nyáborobbnak látszik a jövőndő, mint a jelenvaló. Az idő az ember legjobb tanácsadója.

SZAKSZERVEZETI FÓRUM A GÓLYAVÁRBAN

A sztrájkbizottságba tömörült szakszervezetek 2003. december 12-én délután az ELTE Gólyavárban sok száz résztvevővel fórumot rendeztek, amelyen a konföderációk, illetve az ágazati szakszervezetek vezetői értékelték, bírálták a kialakult helyzetet. Többek között elmondta véleményét *dr. Szabó Endre*, a SZEF elnöke, *dr. Kis Papp László*, az ÉSZT alelnöke, az FDSZ elnöke, valamint *Varga László*, a SZEF alelnöke, a PSZ elnöke is. A fórum résztvevői végül közös nyilatkozatot fogadtak el, amelyet az alábbiakban teszünk közzé.

A sztrájkbizottság a későbbi tárgyalások eredményétől vagy eredménytelenségétől függően dönt az érdekérvényesítő akciók szervezéséről.

MIT ÉR AZ ADOTT SZÓ, MIT ÉR A DOLGOZÓ?

Mi, az ELTE Gólyavárban rendezett Közzolgálati Fórum résztvevői, a Sztrájkbizottságban érintett 5 konföderáció 25 szakszervezete képviselőiben az alábbi

KÖZÖS NYILATKOZATOT

tesszük.

Kinyilvánítjuk, hogy nem szenvedünk emlékezetkihagyásban, nem felejtjük el, hogy bő egy éve a jelenlegi kormány emelte átlagosan 50 százalékkal a közalkalmazottak alapbérét, és azt is számon tartjuk, hogy ez év július 1-től megadta a köztisztviselőknek a korábban megígért illetményszorzó-emelést.

Ugyanakkor számítunk a kormányprogramban szereplő, a dolgozók élet- és munkakörülményeinek javítását célzó ígéretek végrehajtására.

Aggodalommal tapasztaljuk, hogy a 2002-ben megindított folyamat 2003-ban lelassult, megtorpant, és a 2004-re vonatkozó tervek visszalépést jeleznek.

A megkezdett bérfelzárkóztatás megállt, és 2004-ben egyre kevesebbet vásárolhatunk a bérünkből. **Ez elfogadhatatlan számunkra!**

Emlékeztetjük a kormányt arra, hogy a közszféra minősége, az itt dolgozók életminősége meghatározó a társadalom tagjai és az ország jelene és jövője szempontjából. Ez nem silányítható a korábbi szintre. **Ezzel nem lehet játszani!**

Közel 800.000 közzolgálati dolgozó hívja fel a figyelmet a kormányzat felelősségére, és követeli az ígéret betartását, de legalább a reálbérek szinten tartását. Ez 2004-re minimálisan hatszázalékos béremelést jelent annak jogi és pénzügyi garanciáival együtt. A közszféra dolgozói ezt az illetményrendszerekben látják megvalósíthatónak. **Ez a megállapodás minimális követelménye!**

A közszféra dolgozói a '90-es évek közepén, az ország korábbi nehéz időszakában hiteleztek már a kormánynak, mikor az átlagosnál nagyobb mértékű reálbércsökkenést szenvedtek el. **Ez nem ismétlődhet meg még egyszer!**

Ezért felszólítjuk a kormányt: ajánlatával tegye lehetővé, hogy legkésőbb 2004. január első felében megállapodhassunk a jogi és pénzügyi garanciákkal bíró legalább hatszázalékos béremelésről!

Kijelentjük, hogy a szakszervezetek eddig tanúsított nagyfokú kompromisszumkészsége kimerülőben van. Ezért, ha nem sikerül a fentiek szerinti megállapodást megkötni, akkor eltökéltek vagyunk minden törvényes eszköz alkalmazására, beleértve a sztrájkot is!

Szolidaritásra kérjük a társadalmat, a nem közszférában dolgozókat is, mert a közzolgálatás mindenkit érint.

Budapest, 2003. december 12.

A részt vevő szervezetek